

Vol: 8 Issue: 23 Year: 2023

(100. Yıl Özel Sayısı)

INTERNATIONAL JOURNAL OF EURASIAN EDUCATION AND CULTURE

Uluslararası Hakemli E-Dergi
International Peer Reviewed E-Journal

Chief Editors

Prof. Dr. Mesut GÜN, Mersin University, mesutgun07@gmail.com, TURKEY

Editors

Prof. Dr. Suzan CANHASI, Pristine University, suzanacanhasi@hotmail.com, KOSOVO
Prof. Dr. Sevinç ALIYEVA, Azərbaycan Devlet Üniversitesi, sevincaliyeva2000@gmail.com, AZERBAIJAN
Assoc. Prof. Dr. J. Spencer CLARK, Kansas State University, jspencerclark@k-state.edu, USA
Dr. Rita de Cassia GONÇALVES, Universidade Tuiuti do Parana, rita.goncalves@utp.br, BRASIL

EDITORIAL BOARD

- Prof. Dr. Adem UĞUR, Sakarya University, Turkey
Prof. Dr. Adnan KÜÇÜKOĞLU, Atatürk University, Turkey
Prof. Dr. Aftab Kamal PASHA, Jawaharlal Nehru University, New Delhi- İndia
Prof. Dr. Ahmet Hakkı TURABİ, Marmara University, Turkey
Prof. Dr. Ahmet NALÇACI, Kahramanmaraş Sütçü İmam University, Turkey
Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞEK, İstanbul University, Turkey
Prof. Dr. Alemdar YALÇIN, Gazi University, Turkey
Prof. Dr. Ali MEYDAN, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Turkey
Prof. Dr. Arshi KHAN, Aligarh Muslim University, Aligarh-İndia
Prof. Dr. Bahir SELÇUK, Fırat University, Turkey
Prof. Dr. Barış ÖZDAL, Uludağ University, Turkey
Prof. Dr. Bayram ÜREKLİ, Selçuk University, Turkey
Prof. Dr. Behçet ORAL, Dicle University, Turkey
Prof. Dr. Bekir BULUÇ, Gazi University, Turkey
Prof. Dr. Bülent ÇUKUROVA, Dokuz Eylül University, Turkey
Prof. Dr. Bülent DİLMAÇ, Necmettin Erbakan University, Turkey
Prof. Dr. Cemalettin İPEK, Ahi Evran University, Turkey
Prof. Dr. Cemalettin TAŞKIRAN, Gazi University, Turkey
Prof. Dr. Cemil ÖZTÜRK, Marmara University, Turkey
Prof. Dr. Cengiz DÖNMEZ, Gazi University, Turkey
Prof. Dr. Çetin SEMERCİ, Bartın University, Turkey
Prof. Dr. Derda KÜÇÜKALP, Uludağ University, Turkey
Prof. Dr. Durmuş Ali ARSLAN, Mersin University, Turkey
Prof. Dr. Durmuş KILIÇ, Atatürk University, Turkey
Prof. Dr. Dursun DİLEK, Sinop University, Turkey
Prof. Dr. Emre ÜNAL, Niğde Ömer Halisdemir University, Turkey
Prof. Dr. Engin KARADAĞ, Akdeniz University, Turkey
Prof. Dr. Erdal HAMARTA, Necmettin Erbakan University, Turkey
Prof. Dr. Ertuğrul USTA, Necmettin Erbakan University, Turkey
Prof. Dr. Esat ARSLAN, Çağ University, Turkey
Prof. Dr. Eyup AKIN, Aksaray University, Turkey
Prof. Dr. Fatma Ahsen TURAN, Gazi University, Turkey
Prof. Dr. Fevzi DEMİR, Yaşar University, Turkey
Prof. Dr. Fikriye KIRBAĞ ZENGİN, Fırat University, Turkey
Prof. Dr. Glenn W. MUSCHERT, Miami University, USA
Prof. Dr. Gülay EKİCİ, Gazi University, Turkey
Prof. Dr. Gülcan IŞIK, Gazi University, Turkey
Prof. Dr. Güray KIRPIK, Gazi University, Turkey
Prof. Dr. Hakan KOÇ, Cumhuriyet University, Turkey
Prof. Dr. Hakan UZUN, Ankara University, Turkey
Prof. Dr. Handan DEVECİ, Anadolu University, Turkey
Prof. Dr. Hasan BAHAR, Selçuk University, Turkey
Prof. Dr. Hilmi DEMİRKAYA, Akdeniz University, Turkey
Prof. Dr. İsmail Hakkı DEMİRCİOĞLU, Karadeniz Technical University, Turkey
Prof. Dr. İsmail TOSUN, Süleyman Demirel University, Turkey
Prof. Dr. Kadir KARATEKİN, Kastamonu University, Turkey
Prof. Dr. Kamil İŞERİ, Dokuz Eylül University, Turkey
Prof. Dr. Kenan GÜLLÜ, Erciyes University, Turkey

Prof. Dr. Kubilay YAZICI, Niğde Ömer Halisdemir University, Turkey
Prof. Dr. Kürşad ZORLU, Ahi Evran University, Turkey
Prof. Dr. Lindita XHANARI (LATIFI), Tiran University, Albania
Prof. Dr. Mehmet KURT, Karamanoğlu Mehmetbey University, Turkey
Prof. Dr. Mehmet ÖZBAŞ, Erzincan Binali Yıldırım University, Turkey
Prof. Dr. Mehmet TAŞDEMİR, Ahi Evran University, Turkey
Prof. Dr. Meral OZAN, Abant İzzet Baysal University, Turkey
Prof. Dr. Mesut DOĞAN, İstanbul University, Turkey
Prof. Dr. Mustafa ÇEVİK, Social Sciences University of Ankara, Turkey
Prof. Dr. Nalan YİĞİT, Ankara University, Turkey
Prof. Dr. Namık Kemal ŞAHBAZ, Mersin University, Turkey
Prof. Dr. Nedim BAKIRCI, Niğde Ömer Halisdemir University, Turkey
Prof. Dr. Nihat ÇALIŞKAN, Ahi Evran University, Turkey
Prof. Dr. Nil DUBAN, Afyon Kocatepe University, Turkey
Prof. Dr. Nuri BALOĞLU, Ahi Evran University, Turkey
Prof. Dr. Nurten SARGIN, Necmettin Erbakan University, Turkey
Prof. Dr. Özlem KARAKUŞ, Selçuk University, Turkey
Prof. Dr. Özlem SERTKAYA DOĞAN, İstanbul University, Turkey
Prof. Dr. Ramazan ARI, Selçuk University, Turkey
Prof. Dr. Raziye ÇAKICIOĞLU OBAN, Dokuz Eylül University, Turkey
Prof. Dr. Sedat YÜKSEL, Uludağ University, Turkey
Prof. Dr. Sevim Nilay IŞIKSALAN, Ahi Evran Üniversitesi, Turkey
Prof. Dr. Sibel KILIÇ, Marmara University, Turkey
Prof. Dr. Şahin KESİCİ, Necmettin Erbakan University, Turkey
Prof. Dr. Şahmurat ARIK, Kastamonu University, Turkey
Prof. Dr. Şener BÜYÜKÖZTÜRK, Hasan Kalyoncu University, Turkey
Prof. Dr. Şeyda ÇİLDEN, Gazi University, Turkey
Prof. Dr. Temuçin Faik ERTAN, Ankara University, Turkey
Prof. Dr. Tufan ADIGÜZEL, Bahçeşehir University, Turkey
Prof. Dr. Ufuk KARAKUŞ, Gazi University, Turkey
Prof. Dr. Yılmaz GEÇİT, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey
Prof. Dr. Yusuf TEPELİ, Akdeniz University, Turkey
Prof. Dr. Zeki Salih ZENGİN, Yıldırım Beyazıt University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Abdulkerim KARADENİZ, Ahi Evran University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Adem BELDAĞ, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Adnan ALTUN, Abant İzzet Baysal University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Ahmet MAZLUM, Cumhuriyet University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Ali Faruk YAYLACI, On Dokuz Mayıs University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Alper ALP, Gazi University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Bahattin DEMİRTAŞ, Gazi University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Barış KAYA, Bülent Ecevit University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. İdris YILMAZ, Karadeniz Technical University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Ahmet Sait CANDAN, Karabük University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Barış ÇAYCI, Niğde Ömer Halisdemir University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Bedia KOÇAKOĞLU, Akdeniz University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Benito PERRI, PsyD Touro College Graduate School Of Education, ABD
Assoc. Prof. Dr. Beytullah KAYA, İstanbul Sabahattin Zaim University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Binnaz KIRAN, Mersin University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Burhan ÇAPRI, Mersin University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Bülent AKBABA, Gazi University, Turkey

Assoc. Prof. Dr. Canan SANCAR, Gümüşhane University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Cenk AKAY, Mersin University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Davut YİĞİTPAŞA, Ondokuz Mayıs University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Dilek CERAN, Necmettin Erbakan University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Dilek GENÇTANIRIM KURT, Ahi Evran University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Elif ALADAĞ, Adnan Menderes University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Emine ALTUNAY ŞAM, Amasya University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Eralp BAHÇIVAN, Abant İzzet Baysal University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Erhan GÜNEŞ, Ahi Evran University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Erhan ÖZDEN, İstanbul University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Erol KAPLUHAN, Ahi Evran University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Erol KOÇOĞLU, İnönü University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Fariz AHMADOV, Azerbaijan State University of Economics, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Fatih BEKTAŞ, Kilis 7 Aralık University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Fatih BEKTAŞ, Kilis 7 Aralık University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Fatih YILMAZ, Bandırma On Yedi Eylül University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Fatih YILMAZ, Gaziosmanpaşa University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Ferdi KOÇ, Sakarya University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Filiz ERDEMİR GÖZE, Gazi University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Figen KILIÇ, Mersin University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Funda KIZILER EMER, Sakarya University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Gökhan ÇETİNKAYA, Niğde Ömer Halisdemir University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Gülay KARŞICI, Marmara University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Gülçin İLGEZDİ BERTRAM, Ahi Evran University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Hakan AKDAĞ, Mersin University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Haktan DEMİRCİOĞLU, Hacettepe University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Harun ER, Bartın University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Hasan IŞIK, Yıldırım Beyazıt University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Hüseyin ŞİMŞEK, Ahi Evran University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. İbrahim COŞKUN, Trakya University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. İdris YILMAZ, Karadeniz Technical University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. İhsan ÜNLÜ, Erzincan Binali Yıldırım University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. İrşad Sami YUCA, Muş Alparslan University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. İsmail Hakan AKGÜN, Adıyaman University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Kürşat KOÇAK, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. M. Fatih KANTER, Kilis 7 Aralık University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Mehmet Ali TEKİNER, Police Academy, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Mehmet ÖZMENLİ, Giresun University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Menderes ÜNAL, Ahi Evran University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Metin ELKATMIŞ, Kırıkkale University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Muhammet BAŞTUĞ, İstanbul University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Murat Gökhan DALYAN, Adıyaman University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Murat ÇEMBERCİ, Yıldız Teknik University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Mustafa GÜÇLÜ, Erciyes University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Mustafa TAHİROĞLU, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Mustafa TÜRKYILMAZ, Ahi Evran University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Murat TUĞLUCA, Ahi Evran University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Mutlu Pınar DEMİRCİ GÜLER, Ahi Evran University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Müjdat AVCI, Osmaniye Korkut Ata University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Nihat ŞİMŞEK, Gaziantep University, Turkey

Assoc. Prof. Dr. Oğuzhan KARADENİZ, Bülent Ecevit University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Öner ÇELİKKALELİ, Muğla Sıtkı Koçman University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Özkan SAPSAĞLAM, Yıldız Technical University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Özlem TAGAY, Mehmet Akif Ersoy University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Remzi CAN, Ahi Evran University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Reyhan Gökben SALUK, Gazi University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Savaş SERTEL, Tunceli University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Serdarhan Musa TAŞKAYA, Mersin University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Seyhun ŞAHİN, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Sezai ÖZTAŞ, Kırklareli University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Sibel OĞUZ HAÇAT, Kastamonu University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Südabe SALİHOVA, Azerbaijan State University of Economics, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Şahin ORUÇ, Yıldız Technical University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Şükran UÇUŞ GÜLDALI, Ahi Evran University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Tarık Tolga GÜMÜŞ, Mersin University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Tekin ÇELİKKAYA, Ahi Evran University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Tezcan KARTAL, Ahi Evran University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Todor Ioana CRISTINA, Alba Iulia University, Romania
Assoc. Prof. Dr. Toğrul HALİLOV, Nakhchivan Sciences Academy, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Tuba ÇENGELCİ KÖSE, Anadolu University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Tufan TURAN, Sakarya University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Tuğba SELANİK AY, Afyon Kocatepe University, Turkey
Assoc. Prof. Ubeydullah SEZİKLİ, İstanbul University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Ülkü Ayşe OĞUZHAN BÖREKÇİ, Gazi University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Veli TOPTAŞ, Kırıkkale University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Zafer KUŞ, Ahi Evran University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Zafer TANGÜLÜ, Muğla Sıtkı Koçman University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Abdülsemet YAMAN, Ardahan University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Adem TAŞDEMİR, Ahi Evran University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Akın TEMÜR, On Dokuz Mayıs University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Alper Murat ÖZDEMİR, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Arif YILMAZ, Hacettepe University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Ayşegül BAYRAKTAR, Ankara University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Bahadır BOZOĞLAN, Süleyman Demirel University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Barış ÇİFTÇİ, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Burcu Gülsevil BELBER, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Burcu KARAŞAR, Amasya University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Didem AYDOĞAN, Adnan Menderes University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Dilek ŞAHİN, Cumhuriyet University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Dönercan DÖNÜK, Mersin University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Dursun AKSU, Sakarya University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Fatih CAMADAN, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Gökçe BECİT İŞÇİTÜRK, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Turkey
Asst. Prof. Dr. H. İrem ÖZTEKE KOZAN, Necmettin Erbakan University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Hakan ŞAHİN, İstanbul University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Hasan Hüseyin TEKİN, Necmettin Erbakan, Turkey
Asst. Prof. Dr. İbrahim SARI, Dumlupınar University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Kadir Can DİLBER, Ahi Evran University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Kadir TUNCER, Mehmet Akif Ersoy University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Meral HAKMAN, Aksaray University, Turkey

Asst. Prof. Dr. Muhammet Ahmet TOKDEMİR, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Nezi̇h ÖNAL, Niğde Ömer Halisdemir University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Nurcan ÇİÇEK, Mersin University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Osman ÇİL, Ahi Evran University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Önder ÇAKIRTAŞ, Bingöl University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Özlem KILINÇER, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Seçil Eda KARTAL, Bartın University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Sedef BULUT, Ankara University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Serkan POLAT, İstanbul Medeniyet University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Sertaç SERDAR, Uludağ University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Taha YAZAR, Dicle University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Perihan Tuğba ŞEKER, Uşak University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Uğur BAŞARMAK, Ahi Evran University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Vedat AKTEPE, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Yavuz TOPKAYA, Hatay Mustafa Kemal University, Turkey
Asst. Prof. Dr. Yavuz UYSAL, Alanya Alaaddin Keykubat University, Turkey
Dr. Elşen MEMMEDLİ, Azerbaijan State University of Economics, Azerbaijan
Dr. Esi Marius COSTEL, Stefan cel Mare University of Suceava, Romania
Dr. Hasan TÜRE, Gazi University, Turkey
Dr. Nurhodja AKBULAEV, Azerbaijan State University of Economics, Azerbaijan
Dr. Şengül GİTMEZ, Ministry of Culture and Tourism, Turkey
Dr. Tuğrul ARIK, Turkey

ENGLISH LANGUAGE EDITOR

Dr. Soner ARIK, Niğde Ömer Halisdemir University, TURKEY

SECRETARIAL WORK

Dr. Bahattin ERKUŞ

HAKEM KURULU / REVIEWER COMMITTEE

Prof. Dr. Adem UĞUR, Sakarya University, Turkey
Prof. Dr. Adnan KÜÇÜKOĞLU, Atatürk University, Turkey
Prof. Dr. Aftab Kamal PASHA, Jawaharlal Nehru University, New Delhi- İndia
Prof. Dr. Ahmet Hakkı TURABİ, Marmara University, Turkey
Prof. Dr. Ahmet NALÇACI, Kahramanmaraş Sütçü İmam University, Turkey
Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞEK, İstanbul University, Turkey
Prof. Dr. Alemdar YALÇIN, Gazi University, Turkey
Prof. Dr. Ali MEYDAN, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Turkey
Prof. Dr. Arshi KHAN, Aligarh Muslim University, Aligarh-İndia
Prof. Dr. Bahir SELÇUK, Fırat University, Turkey
Prof. Dr. Bahri ATA, Gazi University, Turkey
Prof. Dr. Barış ÖZDAL, Uludağ University, Turkey
Prof. Dr. Bayram TAY, Ahi Evran University, Turkey
Prof. Dr. Bayram ÜREKLİ, Selçuk University, Turkey
Prof. Dr. Behçet ORAL, Dicle University, Turkey

Prof. Dr. Bekir BULUÇ, Gazi University, *Turkey*
Prof. Dr. Bülent ÇUKUROVA, Dokuz Eylül University, *Turkey*
Prof. Dr. Bülent DİLMAÇ, Necmettin Erbakan University, *Turkey*
Prof. Dr. Cemalettin İPEK, Ahi Evran University, *Turkey*
Prof. Dr. Cemalettin TAŞKIRAN, Gazi University, *Turkey*
Prof. Dr. Cemil ÖZTÜRK, Marmara University, *Turkey*
Prof. Dr. Cengiz DÖNMEZ, Gazi University, *Turkey*
Prof. Dr. Çetin SEMERCİ, Bartın University, *Turkey*
Prof. Dr. Derda KÜÇÜKALP, Uludağ University, *Turkey*
Prof. Dr. Durmuş Ali ARSLAN, Mersin University, *Turkey*
Prof. Dr. Durmuş KILIÇ, Atatürk University, *Turkey*
Prof. Dr. Dursun DİLEK, Sinop University, *Turkey*
Prof. Dr. Emre ÜNAL, Niğde Ömer Halisdemir University, *Turkey*
Prof. Dr. Engin KARADAĞ, Akdeniz University, *Turkey*
Prof. Dr. Erdal HAMARTA, Necmettin Erbakan University, *Turkey*
Prof. Dr. Ertuğrul USTA, Necmettin Erbakan University, *Turkey*
Prof. Dr. Esat ARSLAN, Çaç University, *Turkey*
Prof. Dr. Eyup AKIN, Aksaray University, *Turkey*
Prof. Dr. Fatma Ahsen TURAN, Gazi University, *Turkey*
Prof. Dr. Fevzi DEMİR, Yaşar University, *Turkey*
Prof. Dr. Fikriye KIRBAĞ ZENGİN, Fırat University, *Turkey*
Prof. Dr. Glenn W. MUSCHERT, Miami University, *USA*
Prof. Dr. Gülay EKİCİ, Gazi University, *Turkey*
Prof. Dr. Gülcan IŞIK, Gazi University, *Turkey*
Prof. Dr. Güray KIRPIK, Gazi University, *Turkey*
Prof. Dr. Hakan KOÇ, Cumhuriyet University, *Turkey*
Prof. Dr. Hakan UZUN, Ankara University, *Turkey*
Prof. Dr. Handan DEVECİ, Anadolu University, *Turkey*
Prof. Dr. Hasan BAHAR, Selçuk University, *Turkey*
Prof. Dr. Hilmi DEMİRKAYA, Akdeniz University, *Turkey*
Prof. Dr. İsmail Hakkı DEMİRCİOĞLU, Karadeniz Technical University, *Turkey*
Prof. Dr. İsmail TOSUN, Süleyman Demirel University, *Turkey*
Prof. Dr. Kadir KARATEKİN, Kastamonu University, *Turkey*
Prof. Dr. Kamil İŞERİ, Dokuz Eylül University, *Turkey*
Prof. Dr. Kenan GÜLLÜ, Erciyes University, *Turkey*
Prof. Dr. Kubilay YAZICI, Niğde Ömer Halisdemir University, *Turkey*
Prof. Dr. Kürşad ZORLU, Ahi Evran University, *Turkey*
Prof. Dr. Lindita XHANARI (LATIFI), Tiran University, *Albania*
Prof. Dr. Mehmet KURT, Karamanoğlu Mehmetbey University, *Turkey*
Prof. Dr. Mehmet ÖZBAŞ, Erzincan Binali Yıldırım University, *Turkey*
Prof. Dr. Mehmet ŞAHİNGÖZ, Gazi University, *Turkey*
Prof. Dr. Mehmet TAŞDEMİR, Ahi Evran University, *Turkey*
Prof. Dr. Meral OZAN, Abant İzzet Baysal University, *Turkey*
Prof. Dr. Mesut DOĞAN, İstanbul University, *Turkey*
Prof. Dr. Mustafa ÇEVİK, Social Sciences University of Ankara, *Turkey*
Prof. Dr. Mustafa SAFRAN, Gazi University, *Turkey*
Prof. Dr. Nalan YİĞİT, Ankara University, *Turkey*
Prof. Dr. Namık Kemal ŞAHBAZ, Mersin University, *Turkey*
Prof. Dr. Necdet HAYTA, Gazi University, *Turkey*
Prof. Dr. Nedim BAKIRCI, Niğde Ömer Halisdemir University, *Turkey*
Prof. Dr. Nihat ÇALIŞKAN, Ahi Evran University, *Turkey*
Prof. Dr. Nil DUBAN, Afyon Kocatepe University, *Turkey*
Prof. Dr. Nuri BALOĞLU, Ahi Evran University, *Turkey*
Prof. Dr. Nurten SARGIN, Necmettin Erbakan University, *Turkey*
Prof. Dr. Özlem KARAKUŞ, Selçuk University, *Turkey*

Prof. Dr. Özlem SERTKAYA DOĞAN, İstanbul University, Turkey
Prof. Dr. Ramazan ARI, Selçuk University, Turkey
Prof. Dr. Raziye ÇAKICIOĞLU OBAN, Dokuz Eylül University, Turkey
Prof. Dr. Sedat YÜKSEL, Uludağ University, Turkey
Prof. Dr. Selahattin KAYMAKÇI, Kastamonu University, Turkey
Prof. Dr. Sevim Nilay IŞIKSALAN, Ahi Evran Üniversitesi, Turkey
Prof. Dr. Sibel KILIÇ, Marmara University, Turkey
Prof. Dr. Şahin KESİCİ, Necmettin Erbakan University, Turkey
Prof. Dr. Şahmurat ARIK, Kastamonu University, Turkey
Prof. Dr. Şener BÜYÜKÖZTÜRK, Hasan Kalyoncu University, Turkey
Prof. Dr. Şeyda ÇILDEN, Gazi University, Turkey
Prof. Dr. Temuçin Faik ERTAN, Ankara University, Turkey
Prof. Dr. Tufan ADIGÜZEL, Bahçeşehir University, Turkey
Prof. Dr. Ufuk KARAKUŞ, Gazi University, Turkey
Prof. Dr. Yılmaz GEÇİT, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey
Prof. Dr. Yusuf TEPELİ, Akdeniz University, Turkey
Prof. Dr. Zeki Salih ZENGİN, Yıldırım Beyazıt University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Abdulkerim KARADENİZ, Ahi Evran University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Adem BELDAĞ, Recep Tayyip Erdoğan University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Adnan ALTUN, Abant İzzet Baysal University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Ahmet MAZLUM, Cumhuriyet University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Ali Faruk YAYLACI, On Dokuz Mayıs University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Alper ALP, Gazi University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Bahattin DEMİRTAŞ, Gazi University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Barış KAYA, Bülent Ecevit University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. İdris YILMAZ, Karadeniz Technical University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Ahmet Sait CANDAN, Karabük University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Barış ÇAYCI, Niğde Ömer Halisdemir University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Bedia KOÇAKOĞLU, Akdeniz University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Benito PERRI, PsyD Touro College Graduate School Of Education, ABD
Assoc. Prof. Dr. Beytullah KAYA, İstanbul Sabahattin Zaim University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Binnaz KIRAN, Mersin University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Burhan ÇAPRI, Mersin University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Bülent AKBABA, Gazi University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Canan SANCAR, Gümüşhane University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Cenk AKAY, Mersin University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Davut YİĞİTPAŞA, Ondokuz Mayıs University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Dilek CERAN, Necmettin Erbakan University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Dilek GENÇTANIRIM KURT, Ahi Evran University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Elif ALADAĞ, Adnan Menderes University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Emine ALTUNAY ŞAM, Amasya University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Eralp BAHÇIVAN, Abant İzzet Baysal University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Erhan GÜNEŞ, Ahi Evran University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Erhan ÖZDEN, İstanbul University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Erol KAPLUHAN, Ahi Evran University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Erol KOÇOĞLU, İnönü University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Fariz AHMADOV, Azerbaijan State University of Economics, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Fatih BEKTAŞ, Kilis 7 Aralık University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Fatih BEKTAŞ, Kilis 7 Aralık University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Fatih YILMAZ, Bandırma On Yedi Eylül University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Fatih YILMAZ, Gaziosmanpaşa University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Ferdi KOÇ, Sakarya University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Filiz ERDEMİR GÖZE, Gazi University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Figen KILIÇ, Mersin University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Funda KIZILER EMER, Sakarya University, Turkey

Assoc. Prof. Dr. Gökhan ÇETİNKAYA, Niğde Ömer Halisdemir University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Gülay KARŞICI, Marmara University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Gülçin İLGEZDİ BERTRAM, Ahi Evran University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Hakan AKDAĞ, Mersin University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Haktan DEMİRCİOĞLU, Hacettepe University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Harun ER, Bartın University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Hasan IŞIK, Yıldırım Beyazıt University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Hüseyin ŞİMŞEK, Ahi Evran University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. İbrahim COŞKUN, Trakya University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. İdris YILMAZ, Karadeniz Technical University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. İhsan ÜNLÜ, Erzincan Binali Yıldırım University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. İrşad Sami YUCA, Muş Alparslan University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. İsmail Hakan AKGÜN, Adıyaman University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Kürşat KOÇAK, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. M. Fatih KANTER, Kilis 7 Aralık University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Mehmet Ali TEKİNER, Police Academy, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Mehmet ÖZMENLİ, Giresun University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Menderes ÜNAL, Ahi Evran University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Metin ELKATMIŞ, Kırıkkale University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Muhammet BAŞTUĞ, İstanbul University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Murat Gökhan DALYAN, Adıyaman University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Murat ÇEMBERCİ, Yıldız Teknik University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Mustafa GÜÇLÜ, Erciyes University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Mustafa TAHİROĞLU, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Mustafa TÜRKYILMAZ, Ahi Evran University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Murat TUĞLUCA, Ahi Evran University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Mutlu Pınar DEMİRCİ GÜLER, Ahi Evran University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Müjdat AVCI, Osmaniye Korkut Ata University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Nihat ŞİMŞEK, Gaziantep University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Oğuzhan KARADENİZ, Bülent Ecevit University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Öner ÇELİKKALELİ, Muğla Sıtkı Koçman University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Özkan SAPSAĞLAM, Yıldız Technical University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Özlem TAGAY, Mehmet Akif Ersoy University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Remzi CAN, Ahi Evran University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Reyhan Gökben SALUK, Gazi University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Savaş SERTEL, Tunceli University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Serdarhan Musa TAŞKAYA, Mersin University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Seyhun ŞAHİN, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Sezai ÖZTAŞ, Kırklareli University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Sibel OĞUZ HAÇAT, Kastamonu University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Södabe SALİHOVA, Azerbaijan State University of Economics, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Şahin ORUÇ, Yıldız Technical University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Şükran UÇUŞ GÜLDALİ, Ahi Evran University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Tark Tolga GÜMÜŞ, Mersin University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Tekin ÇELİKKAYA, Ahi Evran University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Tezcan KARTAL, Ahi Evran University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Todor Ioana CRISTINA, Alba Iulia University, *Romanya*
Assoc. Prof. Dr. Toğrul HALİLOV, Nakhchivan Sciences Academy, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Tuba ÇENGELCİ KÖSE, Anadolu University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Tufan TURAN, Sakarya University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Tuğba SELANİK AY, Afyon Kocatepe University, *Turkey*
Assoc. Prof. Ubeydullah SEZİKLİ, İstanbul University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Ülkü Ayşe OĞUZHAN BÖREKCİ, Gazi University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Veli TOPTAŞ, Kırıkkale University, *Turkey*
Assoc. Prof. Dr. Zafer KUŞ, Ahi Evran University, *Turkey*

Assoc. Prof. Dr. Zafer TANGÜLÜ, Muğla Sıtkı Koçman University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Abdülsemet YAMAN, Ardahan University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Adem TAŞDEMİR, Ahi Evran University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Akın TEMÜR, On Dokuz Mayıs University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Alper Murat ÖZDEMİR, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Arif YILMAZ, Hacettepe University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Ayşegül BAYRAKTAR, Ankara University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Bahadır BOZOĞLAN, Süleyman Demirel University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Barış ÇİFTÇİ, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Burcu Gülsevil BELBER, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Burcu KARAŞAR, Amasya University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Didem AYDOĞAN, Adnan Menderes University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Dilek ŞAHİN, Cumhuriyet University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Dönercan DÖNÜK, Mersin University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Dursun AKSU, Sakarya University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Fatih CAMADAN, Recep Tayyip Erdoğan University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Gökçe BECİT İŞÇİTÜRK, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. H. İrem ÖZTEKE KOZAN, Necmettin Erbakan University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Hakan ŞAHİN, İstanbul University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Hasan Hüseyin TEKİN, Necmettin Erbakan, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. İbrahim SARI, Dumlupınar University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Kadir Can DİLBER, Ahi Evran University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Kadir TUNCER, Mehmet Akif Ersoy University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Meral HAKMAN, Aksaray University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Muhammet Ahmet TOKDEMİR, Recep Tayyip Erdoğan University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Nezih ÖNAL, Niğde Ömer Halisdemir University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Nurcan ÇİÇEK, Mersin University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Osman ÇİL, Ahi Evran University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Önder ÇAKIRTAŞ, Bingöl University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Özlem KILINÇER, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Seçil Eda KARTAL, Bartın University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Sedef BULUT, Ankara University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Serkan POLAT, İstanbul Medeniyet University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Sertaç SERDAR, Uludağ University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Taha YAZAR, Dicle University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Perihan Tuğba ŞEKER, Uşak University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Uğur BAŞARMAK, Ahi Evran University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Vedat AKTEPE, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Yavuz TOPKAYA, Hatay Mustafa Kemal University, *Turkey*
Asst. Prof. Dr. Yavuz UYSAL, Alanya Alaaddin Keykubat University, *Turkey*
Dr. Elşen MEMMEDLİ, Azerbaijan State University of Economics, *Azerbaijan*
Dr. Esi Marius COSTEL, Stefan cel Mare University of Suceava, *Romania*
Dr. Hasan TÜRE, Gazi University, *Turkey*
Dr. Nurhodja AKBULAEV, Azerbaijan State University of Economics, *Azerbaijan*
Dr. Şengül GİTMEZ, Ministry of Culture and Tourism, *Turkey*
Dr. Tuğrul ARIK, *Turkey*

INDEXES

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Research Articles

Ahmet Serhat UÇAR

Tuğba SİVRİKAYA

Havva Aysun KARABULUT

DETERMINATION OF DIGITAL COMPETENCIES OF PRE-SERVICE SPECIAL EDUCATION TEACHERS

ÖZEL EĞİTİM ÖĞRETMEN ADAYLARININ DİJİTAL YETERLİLİKLERİNİN BELİRLENMESİ

1979-1997

Atakan AKSU

Gürkan TANOĞLU

EXAMINATION OF UNIVERSITY STUDENTS' ATTITUDES TOWARD SPORTS IN TERMS OF SOME VARIABLES

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SAPORA YÖNELİK TUTUMLARININ BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

1998-2009

Eda BALABAN VAROL

AN EVALUATION ON THE RE-FUNCTIONALISATION OF INDUSTRIAL HERITAGE: ÜRGÜP TEKEL WINE FACTORY

ENDÜSTRİ MİRASININ YENİDEN İŞLEVLENDİRİLMESİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME:

ÜRGÜP TEKEL ŞARAP FABRİKASI

2010-2039

Mehmet Cuma SUIÇER

Abdulkadir ÖZKAYA

THE EFFECT OF THE DISCUSSION METHOD ON THE "CONDUCTION OF ELECTRICITY"

UNIT ON THE ACADEMIC ACHIEVEMENT OF 6TH GRADE STUDENTS

2040-2061

İsmail ERBEK

Ayşe Derya ESKİMEN

ANALYZING THE STORIES IN OGHUZLAMA IN TERMS OF VALUES EDUCATION

OĞUZLAMA'DAKİ BOYLARIN DEĞERLER EĞİTİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

2062-2097

Behiye DAĞDEVİREN ERTAŞ

**INVESTIGATION OF FACTORS DETERMINING WORK-LIFE BALANCE OF FEMALE TEACHERS
KADIN ÖĞRETMENLERİN İŞ YAŞAM DENGELERİNİ BELİRLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ
2098-2115**

Emine Burcu TUNÇ

**ASSESSING THE PSYCHOMETRIC PROPERTIES OF THE BRIEF RESILIENCE SCALE:
A RASCH MODELING APPROACH
2116-2137**

Ersin TÜRE

**BEING A STUDENT in THE PEDAGOGICAL FORMATION CERTIFICATE PROGRAM:
HERMENEUTICS PHENOMENOLOGICAL STUDY
PEDAGOJİK FORMASYON SERTİFİKA PROGRAMINDA ÖĞRENCİ OLMAK:
BİR HERMENÖTİK FENOMENOLOJİ ÇALIŞMASI
2138-2171**

Esra EMİNOĞLU ÖZMERCAN

**THE BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF THE DIFFERENTIAL ITEM FUNCTIONING USING VOSviewer
MADDE İŞLEV FARKLILIĞI İLE İLGİLİ YAYINLARIN VOSviewer KULLANILARAK BİBLİYOMETRİK ANALİZİ
2172-2190**

Fatih KARAKAŞ

Zekeriya ÇELİK

**THE INVESTIGATION OF SPORTSMANSHIP BEHAVIOR OF STUDENTS IN
PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS CLASS ACCORDING TO SOME VARIABLES
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİ ÖĞRENCİLERİNİN SPORTMENLİK
DAVRANIŞLARININ BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ
2191-2198**

Fatih Mutlu ÖZBİLEN

Yaşar DİLBER

**RECEIVING POSTGRADUATE EDUCATION IN THE FIELD OF EDUCATIONAL ADMINISTRATION:
A QUALITATIVE ANALYSIS FROM THE SCHOOL VICE PRINCIPALS' PERSPECTIVES
EĞİTİM YÖNETİMİ ALANINDA LİSANSÜSTÜ ÖĞRENİM GÖRMEK:
OKUL MÜDÜR YARDIMCILARININ BAKIŞ AÇISIYLA NİTEL BİR İNCELEME
2199-2237**

Gizem UYUMAZ

**THE IMPACT OF Q MATRIX MISSPECIFICATION ON ITEM PARAMETERS AND
CLASSIFICATION ACCURACY IN THE DINA MODEL
DINA MODELDE Q MATRİSİN HATALI BELİRLENMESİNİN MADDE
PARAMETRELERİNE VE SINIFLAMA DOĞRULUĞUNA ETKİSİ
2238-2269**

Gözde SIRGANCI

COMPARISON OF GPCMLASSO AND ALIGNMENT METHODS IN DETECTING DIFFERENTIAL ITEM FUNCTIONING

DEĞİŞEN MADDE FONKSİYONUNUNUNUN TESPİTİNDE GPCMLasso ve
HİZALAMA YÖNTEMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

2270-2299

Hamide ÇAKIR SARI

ENGAGEMENT STRATEGIES IN TURKISH CLASSROOMS: AN APPRAISAL THEORY PERSPECTIVE

DEĞERBİÇME KURAMI: TÜRKÇE SINIFLARINDA BİLGİ AÇISINDAN SORUMLULUK

2300-2318

Hikmet ŞEVGİN

Anıl Kadir ERANIL

**INVESTIGATION OF TEACHERS' CLASSROOM MANAGEMENT AND
CLASSROOM MEASUREMENT AND EVALUATION COMPETENCIES**

ÖĞRETMENLERİN SINIF YÖNETİMİ VE SINIF İÇİ ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME
YETERLİKLERİNİN MARS YÖNTEMİ İLE İNCELENMESİ

2319-2341

Mahmut Sami KOYUNCU

**AN EXAMINATION OF CUT-OFF SCORES IN TERMS OF DISTRIBUTION TYPE
AND SAMPLE SIZE USING THE CLUSTER ANALYSIS**

2342-2352

Melis YILDIRIM

İlker KIRIŞCI

**COMPARISON OF THE EFFECTS OF BASIC MOVEMENT TRAINING AND
GYMNASTIC PROGRAMS ON GROSS MOTOR SKILLS IN CHILDREN**

ÇOCUKLARDA TEMEL HAREKET EĞİTİMİ VE CİMNASTİK PROGRAMLARININ
KABA MOTOR BECERİLERİ ÜZERİNE ETKİSİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

2353-2362

Meriç TAŞDEMİR

Ömer KARAMAN

**EXAMINATION OF EMPATHIC TENDENCY LEVELS AND CONFLICT RESOLUTION
STYLES OF INDIVIDUALS IN THE DIVORCE PROCESS**

BOŞANMA SÜRECİNDEKİ BİREYLERİN EMPATİK EĞİTİM DÜZEYLERİ VE
ÇATIŞMA ÇÖZME SİTİLLERİNİN İNCELENMESİ

2363-2382

Mine KIR

ENVIRONMENTAL LITERACY IN BIOLOGY CURRICULUM

BİYOLOJİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÇEVRE OKURYAZARLIĞI

2383-2396

Musa ŞAHİN

EFFECT OF 8-WEEK PLYOMETRIC TRAINING ON PHYSICAL FITNESS PARAMETERS IN WRESTLERS

GÜREŞÇİLERDE 8 HAFTALIK PLİYOMETRİK ANTRENMANIN
FİZİKSEL UYGUNLUK PARAMETRELERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

2397-2406

Müge ULUMAN MERT

FLOURISHING SCALE: EVALUATION OF PSYCHOMETRIC PROPERTIES IN LINE WITH THE RASCH MODEL

İYİLİK HALİ ÖLÇEĞİ: PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİN RASCH MODELİ DOĞRULTUSUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ

2407-2425

Neşe UYGUN

Mesut YILDIRIM

**EXAMINATION OF TRT EBA PRIMARY SCHOOL MATHEMATICS COURSE
VIDEO CONTENTS IN TERMS OF LEARNING AND INSTRUCTION PROCESSES**

TRT EBA İLKOKUL MATEMATİK DERSİ VIDEO İÇERİKLERİNİN ÖĞRENME
ÖĞRETME SÜREÇLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

2426-2458

Oğuzhan ÇOLAKKADIOĞLU

Çılga Beril YAVUZ

Sezai DEMİR

İlker Burak HAL

ANGER AND ANXIETY AS PREDICTORS OF DECISION-MAKING STYLES

KARAR VERME STİLLERİNİN YORDAYICISI OLARAK ÖFKE VE KAYGI

2459-2476

Orhan CURAOĞLU

Canan KONYAOĞLU

HOW ROBOTIC CODING EDUCATION AFFECTS SECONDARY SCHOOL STUDENTS'

PROBLEM-SOLVING SKILLS AND THEIR VIEWS ON CODING ACTIVITIES

ROBOTİK KODLAMA EĞİTİMİNİN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNE ETKİLERİ VE
ÖĞRENCİLERİN ROBOTİK KODLAMA ETKİNLİKLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

2477-2499

Pınar ÖZDEMİR

**HOW DO YOU DESCRIBE YOUR SPOUSE'S PERSONALITY? ASSOCIATIONS BETWEEN RELATIONSHIP
SATISFACTION AND ACCURACY AND BIAS IN MARRIED COUPLES**

EŞİNİN KİŞİLİĞİNİ NASIL TANIMLARSIN? EVLİ ÇİFTLERDE, İLİŞKİ DOYUMU İLE DOĞRULUK VE ÖNYARGI
ARASINDAKİ İLİŞKİLER

2500-2522

Seyit YAYLA

Şerife Dilek BELET BOYACI

THE NATURAL APPROACH APPLICATIONS ON THE DEVELOPMENT OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS' ENGLISH SPEAKING SKILLS

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN İNGİLİZCE KONUŞMA BECERİLERİNİN GELİŞMESİNE YÖNELİK DOĞAL YAKLAŞIM UYGULAMALARI

2523-2563

SUAT AYBEK

Aycen AYBEK

Osman İMAMOĞLU

INVESTIGATION OF QUALITY OF LIFE IN SEDENTARY WOMEN ACCORDING TO SPORTS STATUS

SEDANter KADINLARDA YAŞAM KALİTESİNİN SPOR DURUMLARINA GÖRE İNCELENMESİ

2564-2586

Şevket AYDIN

**INVESTIGATION OF ACTIVE LEARNING TENDENCIES OF FACULTY MEMBERS
(NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR UNIVERSITY CASE)**

2587-2606

Şirin YILMAZ

Açelya TETİK

**DETERMINATION OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS' PERCEPTIONS OF
SUSTAINABLE ENVIRONMENT THROUGH PICTURE ANALYSIS**

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE ALGILARININ RESİM ANALİZİ ARACILIĞIYLA BELİRLENMESİ

2607-2632

Serhat ÖZDENK

Bülent TATLISU

**INVESTIGATION OF THE EFFECT OF SPORTING VARIABLES ON THE LEVEL OF
COPING WITH STRESS AND NEGATIVE ATTITUDES TOWARDS PROBLEMS**

**SPORTİF DEĞİŞKENLERİN STRESLE BAŞA ÇIKMA VE PROBLEMLERE KARŞI
OLUMSUZ TUTUM DÜZEYİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ**

2633-2668

Şule ÖTKEN

Serpil DEMİREZEN

**EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN TEACHER COLLABORATION AND
SELF-EFFICACY: TALIS 2018 TURKEY SAMPLE**

ÖĞRETMEN İŞ BİRLİĞİ İLE ÖZYETERLİĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ: TALIS 2018 TÜRKİYE ÖRNEKLEMİ

2669-2679

Tuğrul Gökmen ŞAHİN

Mert ŞEN

Oktay BEKTAŞ

**EXPERIENCES OF POSTGRADUATE STUDENTS WHO STUDIED PHENOMENOLOGY WITH CREATIVE DRAMA
2680-2715**

Doğukan DURSUN

Betül KARAGÖZ DURSUN

**THE PLACE AND IMPORTANCE OF FOLK SONGS IN SECONDARY
EDUCATION IN THE DIMENSION OF VALUES EDUCATION
DEĞERLER EĞİTİMİ BOYUTUYLA ORTAÖĞRETİMDE TÜRKÜLERİN YERİ VE ÖNEMİ
2716-2750**

Sevilay AĞAOĞLU

Sertan TALAS

**THE EFFECTIVENESS OF FIXED-TIME INTERVAL INSTRUCTION IN TEACHING PATTERN
FORMATION SKILLS TO STUDENTS WITH MILD INTELLECTUAL DISABILITIES
HAFİF DÜZEY ZİHİNSEL YETERSİZLİK TANILI ÖĞRENCİLERE ÖRÜNTÜ OLUŞTURMA
BECERİSİNİN ÖĞRETİMİNDE SABİT BEKLEME SÜRELİ ÖĞRETİMİN ETKİLİLİĞİ
2751-2771**

Gamze AKKAYA

Sümeyra AKKAYA

**PREDICTIVE RELATIONSHIPS BETWEEN PRE-SERVICE TEACHERS' BIOPHILIA LEVELS AND MULTIPLE
INTELLIGENCE DOMAINS: A QUANTITATIVE ANALYSIS
2772-2786**

Yusuf ÖZGÜL

Selin ÖZDEMİR

**AN EXAMINATION OF HANDWRITTEN MUSIC NOTATION SKILLS OF MUSIC TEACHER CANDIDATES
MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ EL YAZISIYLA NOTA YAZMA BECERİLERİNİN İNCELENMESİ
2787-2822**

Abdüselam TURGUT

Yunus Emre GÜLER

**WRESTLING LODGE CULTURE IN THE OTTOMAN STATE AND EDİRNE SHEIKH CEMALEDİN WRESTLERS LODGE
OSMANLI DEVLETİ'NDE GÜREŞ TEKKESİ KÜLTÜRÜ VE EDİRNE ŞEYH CEMALEDİN GÜREŞÇİLER TEKKESİ
2823-2838**

Review Articles

Ferhat HAN

ENSURING SOCIAL JUSTICE AND STUDENT MOTIVATION THROUGH DISTANCE EDUCATION:

LEARN AND EARN MODEL

UZAKTAN EĞİTİMLE SOSYAL ADALETİN VE ÖĞRENCİ MOTİVASYONUNUN SAĞLANMASI:

ÖĞREN VE KAZAN MODELİ

2839-2853

Feyza UÇAR ÇABUK

EXAMINATION OF POSTGRADUATE THESES ON ATTACHMENT IN

THE FIELD OF PRESCHOOL EDUCATION IN TURKEY (2000-2022)

2854-2872

Zülal ERKAN

Samet URUŞ

Müzeyyen SOYER

AN EXAMINATION OF VIRGINIA SATIR'S CONCEPT OF SELF-WORTH

VIRGINIA SATIR'İN KENDİLİK DEĞERİ KAVRAMININ İNCELENMESİ

2873-2894

(ISSN: 2602-4047)

Erkan, Z., Uruş, S., & Soyer, M. (2023). An Examination Of Virginia Satir's Concept Of Self-Worth, *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 8(23), XX-XX.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoeecc.796>

Article Type (Makale Türü): Review Article

AN EXAMINATION OF VIRGINIA SATIR'S CONCEPT OF SELF-WORTH

Zülal ERKAN

Doç. Dr., Mersin Üniversitesi, Mersin, Türkiye, zulaler@yahoo.com
ORCID:0000-0001-5134-9673

Samet URUŞ

Psikolojik Danışman, ASHB (Anadolu Yakası Çocuk Evleri Koordinasyon Merkezi), İstanbul, Türkiye,
sameturus@gmail.com
ORCID: 0009-0004-3789-0585

Müzeyyen SOYER

Öğr.Gör.Dr., Mersin Üniversitesi, Mersin, Türkiye, mkarslan@mersin.edu.tr
ORCID: 0000-0002-4596-4116

Received: 19.02.2023 Accepted: 18.09.2023 Published: 01.10.2023

ABSTRACT

Virginia Satir's concept of self-worth denotes the level at which individuals value themselves and their lives. It is used to describe people's attitudes toward themselves and others. Individuals with low self-worth are often closed off to communication, judgmental, past-focused, constantly regretful, anxious, and insecure (Pidcocke, 2010). Individuals with low self-worth often engage in indirect, vague, and dishonest communication. Therefore, individuals with low self-worth use four different communication roles: "blaming, placating, being irrelevant, and being super-reasonable" (Gladding, 2011). Individuals with high self-worth are self-confident, respectful and empathetic toward others, possess strong communication skills, are honest and open, and have well-developed problem-solving skills. Virginia Satir's recommendations are accepted as a general rule, but everyone may have a unique way of increasing their self-worth. Satir notes that people can learn and increase their self-worth if they desire (Satir et al., 1991). According to Virginia Satir, increasing self-worth among family members is a process that concludes when individuals gain self-insight and resolve their problems. During this process, family members freely express their thoughts and engage in discussions, increasing their courage, mutual respect, self-worth, and values. The purpose of this study is to investigate what the concept of self-worth is and how it is applied. Thus, an extensive literature search was conducted in Dergipark, EBSCO, ERIC, Google Scholar, and YOK-Thesis databases to identify studies conducted between 1980 and 2023. In conclusion, understanding this concept helps family members resolve their problems, improving their communication skills to better understand each other, and enhancing their ability to resolve conflicts constructively (Gladding, 2011).

Keywords: Family counseling, Virginia Satir, self-worth.

INTRODUCTION

The cornerstone of Virginia Satir's experiential family therapy approach is the concept of self-worth. Self-worth is defined as the extent to which individuals value themselves, regardless of others' opinions. Individuals' thoughts and feelings about themselves determine their self-worth (Satir, 1983).

Satir (1988) described individuals' sense of self-worth by likening it to a pot. When the self-worth pot is full, people express feeling everything is fine and feeling good and energetic. When the self-worth pot is empty, they express feeling unhappy, inadequate, and bad about themselves. Satir enabled individuals to express their self-worth more easily through the "Pot Metaphor".

Individuals with low self-worth are often closed off to communication, judgmental, past-focused, constantly feeling regret, anxious, and insecure. There are also rigid and dysfunctional rules among family members (Pidcocke, 2010).

Figure 1. Characteristics of Individuals with Low Self-Worth That Influence Each Other (Satir et al., 1991; Pidcocke, 2010).

As seen in Figure 1, individuals with low self-worth cannot establish healthy communication with themselves and their families. As a result, they feel anxious and insecure in a cyclical manner, leading to an unhealthy family

environment. Since every individual in the family is a part of the system, the family will inevitably be negatively affected.

Individuals with low self-worth engage in indirect, vague, and dishonest communication. Therefore, four different communication roles are used:

- a) **Blaming:** They are individuals who attempt to shift the focus on others and avoid taking responsibility for what is happening. This communication style is usually done with an arrogant stance. Meanwhile, they are noisy and cruel. A blaming person may make statements like "See what you made me do" or "It is your fault." While blaming, the person may also point fingers in a scolding or lecturing position (Gladding, 2011).
- b) **Placating:** Individuals who avoid conflicts at any cost. Such people are self-effacing and apologetic due to their shyness and eagerness to please. They may even say "no problem" to something they disagree with (Gladding, 2011).
- c) **Irrelevant:** These types of individuals make irrelevant statements, diverting attention away from the topic under discussion. They pretend not to be interested in anything that is happening, trying to be evasive and elusive. For instance, when a family is talking about the importance of saving money and being frugal, a distracting person may try to make jokes or say something cheeky (Gladding, 2011).
- d) **Super-reasonable:** They are individuals who only interact on cognitive or intellectual levels and act logically. Individuals of this kind avoid being emotional and maintain a distant demeanor. When asked how the person playing this role feels, they might respond logically, saying something like, "Different people have different feelings about this circumstance. I think it is difficult to say what someone feels without first looking at what they think" (Gladding, 2011).

In family communication, inconsistencies (i.e., inconsistencies between verbal and non-verbal channels) are inevitable and how children interpret them is an important form of early learning. For instance, if a child's mother comes home from work looking angry, she may tell the child that there is nothing wrong. However, the child perceives the non-verbal message of anger. The confused child, if they mistakenly think that their mother's anger is their fault, may experience diminished self-worth. Satir believes that it would be better to simply explain to the child that the boss is a bad person and that is why mom had a tough day at work (Murdock, 2017).

Individuals with high self-worth are generally self-confident, respectful and empathetic towards others, have strong communication skills, are honest and open, possess well-developed problem-solving skills, are open to change and flexible towards changes, and take responsibility for themselves and others. However, one should note that self-worth is different for everyone, and everyone has a unique path to it (Satir et al., 1991).

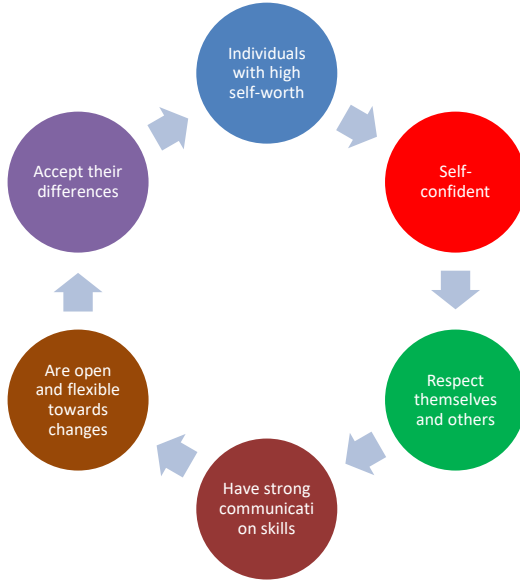

Figure 2. Characteristics of Individuals with High Self-Worth That Influence Each Other (Satir et al., 1991; Pidcocke, 2010).

As seen in Figure 2, individuals with high self-esteem increase their value both to themselves and their families in a cyclical manner and are also able to establish a healthy family environment. Virginia Satir's recommendations are generally accepted as a general rule. However, everyone has their unique way of increasing their self-worth. Satir notes that people can learn and increase their self-worth if they desire (Satir et al., 1991).

The Self Mandala

Satir (1988) takes a broad perspective on the human essence and states that there are eight dimensions within the human essence, describing them through the Self Mandala technique. Self mandala is a drawing that illustrates a person's own characteristics, thoughts, feelings, and values (see Figure 3). Mandalas are typically created in a colorful round shape. It can facilitate gaining more insight into a person's inner world and understanding their emotional state. According to Satir, each dimension of the self mandala is interconnected with the others. Therefore, when examining one dimension, one should consider its relationship with the other dimensions. In addition, these dimensions are examined without a specific order. All of these dimensions should be considered as a whole because they collectively influence and complete humans.

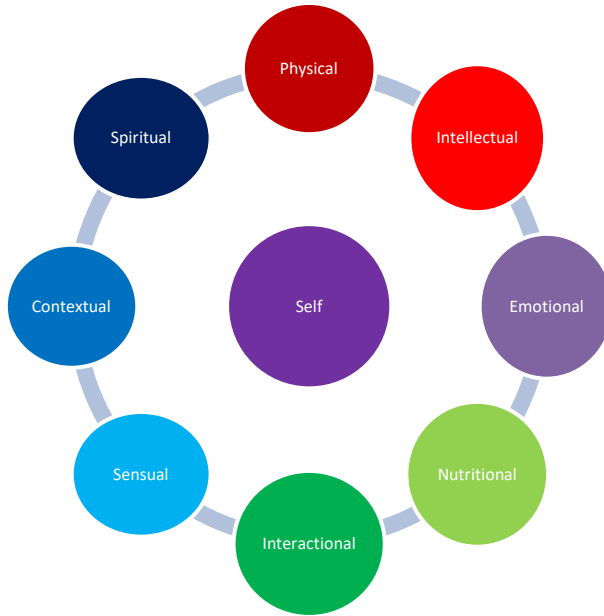

Figure 3. Self Mandala Dimensions (Pidcocke, 2010; Cihan & Karakaya, 2017)

- **Physical:** This dimension represents the physical body of humans in the mandala. – Do you satisfy the needs of your body?
- **Intellectual:** This dimension represents human thoughts. – What thoughts are you trying to understand?
- **Emotional:** This dimension represents human emotions. – What have you done to recognize or accept your emotions?
- **Sensual:** This dimension represents human mental activities (e.g., learning, understanding, and problem-solving). – How free do you feel in perceiving, hearing, touching, and smelling yourself?
- **Intellectual:** This dimension represents communication with people. – How do you evaluate the quality of your relationships?
- **Nutritional:** This dimension represents human self-nutrition. – Are you getting enough nutrients into your body?
- **Contextual:** This dimension represents humans' perception of their own environment. – It enables you to perceive the surrounding objects, colors, temperature, light, weather conditions, and the environment where you live.
- **Spiritual:** This dimension represents humans' belief systems and spiritual connections. – Do you spare time for your soul in your life? (Pidcocke, 2010; Cihan & Karakaya 2017).

Each dimension of the self mandala does not function alone. All dimensions must be examined and considered as a whole. It helps increase self-worth by enabling individuals to see themselves as a whole (Murdock, 2017).

HOW TO USE SELF-WORTH IN INTERVENTION STUDIES?

During therapy, Virginia Satir attempts to increase the self-worth of family members by raising their awareness of their thoughts and feelings. Satir's approach involves interventions that are divided into three stages:

1. **Making contact:** In this stage, Satir encourages individuals to focus on her by shaking their hands and attempting to increase their self-worth. Satir described self-worth to her clients using a "Pot Metaphor." People feel better and more alive when their self-worth pot is full. When their self-worth pot is empty, people feel unhappy and bad about themselves. This way, family members are not only encouraged to express themselves more comfortably and easily in the first stage but also the establishment of trust and hope occurs within the first 45 to 60-minute session. In addition, family members are encouraged by asking about their expectations from therapy and listening without judgment (Gladding, 2011).
2. **Chaos stage:** Family members with low self-worth are judgmental and closed off to communication. Therefore, family members struggle to express themselves. Chaos and disorder prevail among them. Family members engage in given tasks, take risks, and share their hurts and pains. When family members start opening up and getting to know each other, imbalance is created through questions. Therefore, the chaos stage is unpredictable. Sessions progress according to their natural flow (Gladding, 2011).
3. **Integration:** In this stage, attempts are made to resolve the problems that arise during the chaos stage and reach a conclusion. Family members are often emotional during the chaos stage. However, Satir encourages family members to express their current cognitive and emotional states fully rather than focusing on the past to help them understand themselves and their problems more comprehensively (Özabacı & Erkan, 2019). Satir, deeply affected by a man's loss of his father and is mourning, says to him the following: "You now understand through your hurt how your father kept everyone, including you, from getting close to him." Satir, with these words, emphasizes the distance in the man's relationship with his father and the inhibiting effect his father had on forming an emotional connection (Satir, 1988).

This process concludes when family members gain self-awareness, their self-worth increases and the addressed problems get resolved. During this process, family members must open up about themselves honestly. Being able to freely express and discuss differing opinions is a positive development within the family. This situation increases the mutual respect among family members and helps to preserve and enhance their self-worth. Additionally, it improves their communication skills, enabling them to better understand each other and increase their ability to resolve conflicts constructively (Gladding, 2011).

The significance of this research comes from the fact that Virginia Satir's concept of self-worth highly influences family members and helps them resolve their problems.

Aim

This study aims to first define Virginia Satir's concept of self-worth from her perspective, how she applied it, distinguish it from other concepts often confused with self-worth, and then review the research studies on self-worth in terms of methodology, sample, application areas, and publication types. almalıdır.

METHOD

DergiPark, EBSCO, ERIC, Google Scholar, and YOK-Thesis databases were searched to review the relevant literature in the study. An extensive search was conducted through these databases using a combination of the following keywords: self, self-esteem, self-respect, value, self-worth, and self-value. In line with the purpose of this study, all data from studies published on self-worth between 1980 and 2023 were included in this research.

FINDINGS

The details of the research studies retrieved through the literature search process are presented in Table 1. The studies presented in the table are organized into sub-dimensions such as method, sample, application area, and publication type. In each group presented in the table, the studies are arranged in chronological order.

Table 1. Studies Retrieved Through the Search

Review of Studies on Satir's Concept of Self-Worth						
National and International Studies						
No	Author(s)/Year	Method	Sample	Domain	Scales Administered	Publication Type
1	Der Pan (2000)	Experimental	Undergraduate Students	Family Counseling	Family Relations Scale and Family-Self Scale	Article
2	Lee (2002)	Quantitative (Scale Development)	Middle-Aged Women	Family Counseling	Congruence Scale	Article
3	Şentürk (2006)	Experimental (Questionnaire, Interview, and Group Work)	Students	Family Counseling	None	Article
4	Wong and Ng (2008)	Experimental	Therapists	Family Counseling	Congruence Scale	Article
5	Karataş and Kılıçarslan (2013)	Experimental (Group Work)	Married Couples	Family Counseling	None	Article
6	Leung et al. (2019)	Quantitative (Scale Development)	Young Adults	Family Counseling	Self-Transformation Scale	Article
7	Çelikbaş (2021)	Experimental (Group Work)	Families with Special Need Children	Family Counseling	Family Evaluation Scale	Thesis
8	Akman et al. (2022)	Quantitative (Scale Development)	Individuals Aged 18 and Above	Family Counseling	Self-Transformation Scale (Adaptation)	Article

CONCLUSION

Virginia Satir described the concept of self-worth from her perspective, and she also left it to the discretion of individuals using this concept to decide how they would name it. Therefore, she used the term self-esteem in the same sense (Satir, 1988). When we examine Virginia Satir's concept of self-worth and studies on self-esteem, limited studies have been conducted both in Türkiye and other countries. These studies are generally conducted within the scope of family counseling.

There are very few experimental studies on the Satir model. A limited number of studies applying Satir's therapeutic approaches have been conducted between 2000 and 2008, including two unpublished master's theses and two experimental studies (Wretman, 2016). The results obtained from these studies consistently support the beneficial outcomes brought about by the Satir model in family counseling. For instance, Der Pan (2000) conducted a study with 56 Taiwanese university students (mean age = 22) using a quasi-experimental model to examine the effects of an intervention based on the Satir model on family relationships. Der Pan measured participants' relationships with their family members using the Family Relations Scale and the Family-Self Scale and reported that the experimental group demonstrated significant improvements in self-esteem compared to the control group. In another study, Wong and Ng (2008) used the Congruence Scale (Lee, 2002) to measure internal, interpersonal, and interpersonal congruence types among 11 Singaporean-Chinese therapists aged 25 to 59 and found significant relationships between them. Furthermore, there are significant relationships between congruence, self-esteem, and overall life satisfaction.

There are only two published scales specifically measuring individual characteristics related to the changes brought about by the Satir model. First, Lee (2002) developed the "Congruence Scale" based on the Satir model. Lee developed this scale based on data from a sample of 86 middle-aged individuals, the majority of whom were women and Caucasians. The Congruence Scale consists of 38 Likert scale items with response categories of strongly disagree (1 point) to strongly agree (7 points). These items were examined under the Intrapsychic-Interpersonal, Spiritual, Creative, and Social subscales. This scale is suitable for both evaluating experiences and assessing treatment outcomes in family therapy using Satir's therapeutic model. It has also helped to identify the relationships between interpersonal congruence and self-esteem. Second, Leung et al. (2019) developed the "Perceived Self-Transformation Scale" based on the Satir model. This scale measures the following dimensions: self-commitment, self-doubt, turning to people, and openness to sharing. This scale, consisting of 17 items, was administered to 96 participants, primarily women (83.3%), with the majority being young adults between the ages of 21 and 50 (90.6%). The majority (90.6%) had a bachelor's degree or higher. According to marital status, 45.8% were married, 46.9% were single, and 7.3% were divorced. Most were either Christian (45.8%) or nonbeliever (42.7%). The scale's validity was assessed using the Rosenberg Self-Esteem Scale. As a result of this research, the scale was found to be reliable and valid. Furthermore, individuals undergoing therapy sessions with the Satir model seem to achieve self-transformation by becoming aware of and evaluating themselves.

In Türkiye, the adaptation of the “Perceived Self-Transformation Scale” (Leung et al., 2019) into Turkish was carried out by Akman et al. in 2022. It was determined that the Turkish version of the scale has valid and reliable psychometric properties. The “Perceived Self-Transformation Scale” consists of 15 six-point Likert type items. The study group for the measurement tool comprises individuals aged 18 and above. According to the exploratory factor analysis results, it was determined that the scale consists of four factors, accounting for 56.83% of the variance. The adapted scale measures perceived self-transformation and self-worth, and it is the first study conducted in Türkiye on this topic (Akman et al., 2022).

In a study on the success/failure status of children from broken families in education, Şentürk (2006) administered a survey to a total of 560 students in Malatya, consisting of 280 students from broken families and 280 students from intact families. To address the aspects missed by the survey technique, interviews and group discussions were employed. In this study, self-worth, which corresponds to self-esteem, refers to individuals expressing positive thoughts about themselves. Children loved by their parents were found to have high self-worth. Therefore, children from broken and intact families all contribute to the system, which demonstrates that Satir’s approach highlights how all components form a system and influence it.

Çelikbaş (2021) implemented a Family Counseling Program with a total of 16 families who HAD children with special needs. The program consisted of eight sessions, each lasting one and a half hours, and took place between 2019 and 2020 as part of their master’s thesis. In the research, when the results of the 3rd and 6th sessions were examined, it was found that participants became more focused on their internal experiences, took more responsibility, increased their self-value (self-worth), and as a result of this increase, they exhibited the courage to make some adjustments and changes in their responsibilities.

Self-worth is an important topic in Family Counseling research and has been evaluated experimentally. For instance, many researchers have shown that self-worth is associated with factors such as self-esteem, self-assessment, self-confidence, and self-efficacy. Experimental studies focus on examining how self-worth affects individuals’ emotional and behavioral outcomes. The developed scales often incorporate the concept of self-worth as a sub-dimension. Although Virginia Satir was a pioneer in adopting a systemic perspective in family therapy and the concept of self-worth constituted the basis of her approach, there are very few studies that examine the effectiveness of Satir’s concept of self-worth.

SUGGESTIONS

This literature review examined studies to investigate what self-esteem was, how it was utilized, and from what perspectives it was examined. Such a study could also be conducted using different criteria. By adding more criteria, the study could be enhanced, enabling a more in-depth and comparative analysis of existing research. Given the scarcity of experimental studies on this topic at national and international levels, conducting experimental research in this field could provide a roadmap for professionals working in the field. The included

full-text studies found in DergiPark, EBSCO, ERIC, Google Scholar and YOK-Thesis databases. Examining databases and sources other than these could provide significant contributions.

ETHICAL TEXT

In this article, the journal writing rules, publication principles, research and publication ethics, and journal ethical rules were followed. The responsibility belongs to the author (s) for any violations that may arise regarding the article.

Author(s) Contribution Rate: In this research, first author's contribution rate to the article is 50%; second author's contribution rate to the article is 25% ;third author's contribution rate to the article is 25%.

REFERENCES

- Akman, T. P., Demir, M., & Batık, M. V. (2022). The validity and reliability study of the Turkish form of the "Perceived Self-Transformation Scale" based on the Satir model. *The Journal of Buca Faculty of Education*, (54), 1081–1094. <https://doi.org/10.53444/deubefd.1116787>
- Çelikbaş, H. M. (2021). *Virginia Satir modeli odaklı aile danışmanlığının özel gereksinimli çocuğa sahip ailelerin aile işlevselliğine etkisinin incelenmesi* [Examining the effect of family consultancy based on Virginia Satir's Model on family functionality of families with special need children] (Master's thesis). Maltepe University.
- Cihan, Ü., & Karakaya, H. (2017). Experiential family therapist: Virginia Satir. *Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(10), 70–89.
- Gladding, S. T. (2011). *Family therapy: History, theory, and practice*. Pearson.
- Karataş, Z., & Kılıçaslan, F. (2013). Kadına yönelik şiddetin önlenmesinde aile terapisinin rolü [The role of family therapy in the prevention of violence against women]. *Nişantaşı University Journal of Social Sciences*, 1(1). 109–128.
- Lee, B. K. (2002). Development of a congruence scale based on the Satir model. *Contemporary Family Therapy*, 24, 217–239. <https://doi.org/10.1023/A:1014390009534>
- Leung, P. P-Y., Lau, W. K-W., & Chung, C. L-P. (2019). Development and validation of perceived self-transformation scale for the Satir model. *Contemporary Family Therapy*, 41, 56–67. <https://doi.org/10.1007/s10591-018-9477-7>
- Murdock, N. L. (2017). *Theories of counseling and psychotherapy: A case approach* (4th ed.). Pearson.
- Özabacı, N., & Erkan, Z. (2019). *Aile danışmanlığı kuram ve uygulamalarına genel bir bakış* [An overview of family counseling theories and practices]. Pegem Akademi.
- Pan, D., P. J. (2000). The effectiveness of structured and semistructured Satir model groups on family relationships with college students in Taiwan. *Journal for Specialists in Group Work*, 25, 305–318. <https://doi.org/10.1080/01933920008411469>

- Piddocke, S. (2010). The Self: Reflections on its nature and structure according to the Satir model. *The Satir Journal*, 4(1), 109–154.
- Satir, V. (1983). *Conjoint Family Therapy*. Science and Behavior Books.
- Satir, V. (1988). *The new peoplemaking*. Science & Behavior Books.
- Satir, V., Banmen, J., Gomori, M., & Gerber, J. (1991). *The Satir model: Family therapy and beyond*. Science and Behavior Books.
- Şentürk, Ü. (2012). The success/failure level of the children in the broken-up families (Example of Malatya 2006). *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 7(29), 105–126.
- Wong, S. S., & Ng, V. (2008). A qualitative and quantitative study of psychotherapists' congruence in Singapore. *Psychotherapy Research*, 18, 58–76. <https://doi.org/10.1080/10503300701324654>
- Wretman, C. J. (2016). Saving Satir: Contemporary perspectives on the change process model. *Social Work*, 61(1), 61–68. <https://doi.org/10.1093/sw/swv056>

VİRGINIA SATIR'IN KENDİLİK DEĞERİ KAVRAMININ İNCELENMESİ

ÖZ

Virginia Satir kendilik değeri kavramı, bir kişinin kendine ve hayatına değer verme düzeyini ifade eder; insanların kendilerine ve başkalarına karşı tutumlarını tanımlamak için kullanılmaktadır. Kendilik değeri düşük olan insanlar genellikle iletişime kapalı, yargılayıcı, geçmiş odaklı, sürekli pişmanlık duyan, kaygılı ve güvensizdirler (Pidcocke, 2010). Kendilik değeri düşük olan insanların iletişimi dolaylı, belirsiz ve dürüst değildir. Bu nedenle kendilik değeri düşük insanlar "suçlayıcı, alttan alan, alakasız ve süper mantıklı" olmak üzere 4 farklı iletişim rolünü kullanmaktadır (Glading, 2011). Kendilik değeri yüksek olan insanlar ise kendilerine güvenli ve özgüvenli olurlar, başkalarına saygılı ve empati kurabilirler, iletişim becerileri yüksek, dürüst ve açıktır, problemleri çözme yetenekleri gelişmiştir. Virginia Satir'in önerileri genel bir kural olarak kabul edilir, ancak her insanın kendilik değerini arttırmak için kendine özgü bir yolu vardır. Satir, kendilik değerini insanların isterse öğrenebileceğini ve arttırabileceğini ifade etmektedir (Satir ve ark., 1991). Virginia Satir aile üyelerinin kendilik değerini arttırmalarının bir süreç olduğunu, iç görü kazandıklarında ve problemler bir sonuca bağlandığında sonlandırılmaktadır. Bu süreçte aile üyeleri fikirlerini özgürce ifade eder tartışır, aile üyelerinin cesaretini, birbirlerine olan saygısını ve kendilik değerle değerlerini arttırmaktadır. Bu çalışmanın amacı, kendilik değeri kavramının ne olduğunu ve nasıl uygulandığını araştırmaktır. Bu amaç doğrultusunda DergiPark, EBSCO, ERIC, Google Akademik ve YÖK-TEZ veri tabanlarında yer alan 1980-2023 yılları arasında kapsamlı bir literatür taraması yöntemiyle araştırılmıştır. Sonuç olarak bu kavramı bilmek aile üyelerinin problemlerini çözmesine, iletişim becerilerini geliştirerek birbirlerini daha iyi anlama ve anlaşmazlıkları yapıcı bir şekilde çözme yeteneklerini arttırmaktadır (Glading, 2011).

Anahtar kelimeler: Aile danışmanlığı, Virginia Satir, kendilik değeri.

Açıklamalı [Mh1]: Ya kendilik değeri düşük de ya da düşük kendilik değeri de.

Açıklamalı [Mh2]: değerlendirmektir

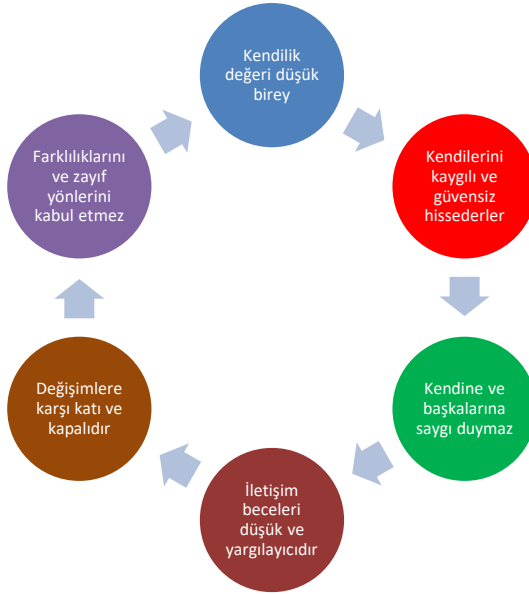
Açıklamalı [Mh3]: İfadeyi düzelt

GİRİŞ

Virgini Satir'in yaşantısal aile terapisi yaklaşımının mihenk taşı "kendilik değeri" kavramıdır. Kendilik değeri (self-worth), başkalarının düşüncelerinden bağımsız olarak bireyin kendisine verdiği değer derecesi olarak tanımlanmaktadır. Bireyin kendisi hakkından sahip olduğu düşünceleri ve duyguları kendilik değerini belirlemektedir (Satir, 1983).

Satir, insanların kendilik değerini bir tencere benzetmesiyle açıklamıştır. Değer tenceresi dolu olduğunda insanlar her şeyin yolunda, iyi ve enerjik hissettiklerini; değer tenceresi boş olduğunda kendilerini mutsuz, yetersiz ve kötü hissettiklerini ifade ederler. Satir, "Tencere Metaforu" ile insanların kendilik değerini daha kolay ifade etmelerini sağlamıştır (Satir, 1988).

Kendilik değeri düşük olan insanlar genellikle iletişime kapalı, yargılayıcı, geçmiş odaklı, sürekli pişmanlık duyan, kaygılı ve güvensizdirler. Aile üyeleri arasında da katı ve işlevsiz kurallar vardır (Pidcocke, 2010).

Şekil 1. Kendilik Değeri Düşük Bireylerin Birbirini Etkileyen Özellikleri (Satir ve ark., 1991; Pidcocke, 2010).

Kendilik değeri düşük bireyler görüldüğü üzere bir döngü halinde hem kendilerine hem de ailesine karşı sağlıklı iletişim kuramadığından, kendilerini kaygılı ve güvensiz hisseder bu nedenle sağlıklı bir aile ortamı oluşturacaktır. Ailedeki her birey sistemin parçası olduğundan ister istemez aile olumsuz etkilenecektir.

Açıklamalı [Mh4]: değer

Açıklamalı [Mh5]: 'Tencere Metaforu'

Açıklamalı [Mh6]: da

Açıklamalı [Mh7]: etkilenecektir

Kendilik değeri düşük olan insanların iletişimi dolaylı, belirsiz ve dürüst değildir. Bu nedenle 4 farklı iletişim rolü kullanılmaktadır:

- Suçlayıcı:** Odağı başkalarına vermeye çalışan ve olup bitenlerin sorumluluğunu almayan kişidir. Bu iletişim tarzı genellikle kendini beğenmiş bir duruşla yapılmaktadır. Aynı zamanda gürültülü ve zalimcedir. Bir suçlayıcı, "Bana ne yaptırdığına bak" veya "Bu senin hatan" gibi açıklamalar yapabilir. Suçlamada, bir kişi parmağını azarlayıcı ve ders verici bir pozisyonda da gösterebilir (Glading, 2011).
- Altan alan:** Hayatı pahasına çatışmadan kaçınan kişidir. Bu tür kişiler, kendini geri planda tutan ve özür dileyen özelliktedir. Çekingenlikten ve memnun etme hevesinden kaynaklanmaktadır. Aynı fikirde olmadığı bir şeye yanıt olarak "sorun değil" diyebilir (Glading, 2011).
- Alakasız:** Bu tür kişiler dikkati tartışılan konulardan uzaklaştırarak alakasız açıklamalar yapmaktadır. Kaçamak ve yakalanması zor olmaya çalışarak olup biten hiçbir şeyle ilgileniyormuş gibi davranırlar. Örneğin, bir aile para biriktirmenin ve tutumlu olmanın öneminden bahsederken, dikkat dağıtan biri şaka yapmaya, küstahça bir şeyler söylemeye çalışabilir (Glading, 2011).
- Süper Mantıklı:** Yalnızca bilişsel veya entelektüel düzeyde etkileşime giren ve mantıklı bir şekilde hareket eden insanlardır. Bu tip insanlar duygusal olmaktan kaçınırlar ve mesafeli dururlar. Bu rolü oynayan kişiye nasıl hissettiği sorulduğunda, "Farklı insanların bu durumla ilgili farklı duyguları var. Önce ne düşündüğüne bakmadan ne hissettiğini söylemek zor bence" gibi mantıklı bir şekilde cevap verebilirler (Glading, 2011).

Aile iletişimindeki tutarsızlıklar (yani sözlü ve sözlü olmayan kanallar arasındaki tutarsızlıklar) kaçınılmazdır ve çocukların bunları nasıl yorumladıkları erken öğrenmenin önemli bir biçimidir. Örneğin bir çocuk, annem işten eve öfkeli gelirse, annesi çocuğa bir sorun olmadığını söyleyebilir. Ancak çocuk, sözlü olmayan öfke mesajını almaktadır. Kafası karışan çocuk, yanlışlıkla annesinin öfkesinin kendi hatası olduğunu düşünürse, öz-değerini düşürebilir. Satir, patronun kötü birisi olduğunu ve annenin işte kötü bir geçirdiğini çocuğa basitçe açıklanmasının daha iyi olacağını düşünmektedir (Murdock, 2017).

Kendilik değeri yüksek olan insanlar genellikle: Kendilerine güvenli ve özgüvenli olurlar, başkalarına saygılı ve empati kurabilirler, iletişim becerileri yüksek, dürüst ve açıktır, problemleri çözme yetenekleri gelişmiştir, değişimlere açık ve esnekler, kendilerine ve başkalarına karşı sorumlu olurlar. Ancak unutulmamalıdır ki kendilik değeri herkes için farklıdır ve herkesin kendine özgü bir yolu vardır (Satir ve ark., 1991).

Açıklamalı [Mh8]: Ya kendilik değeri düşük de ya da düşük kendilik değeri de.

Açıklamalı [Mh9]: Gibiyi sil

Açıklamalı [Mh10]: Unutulmamalıdır ki

Şekil 2. Kendilik Değeri Yüksek Bireylerin Birbirini Etkileyen Özellikleri (Satir ve ark., 1991; Piddocke, 2010).

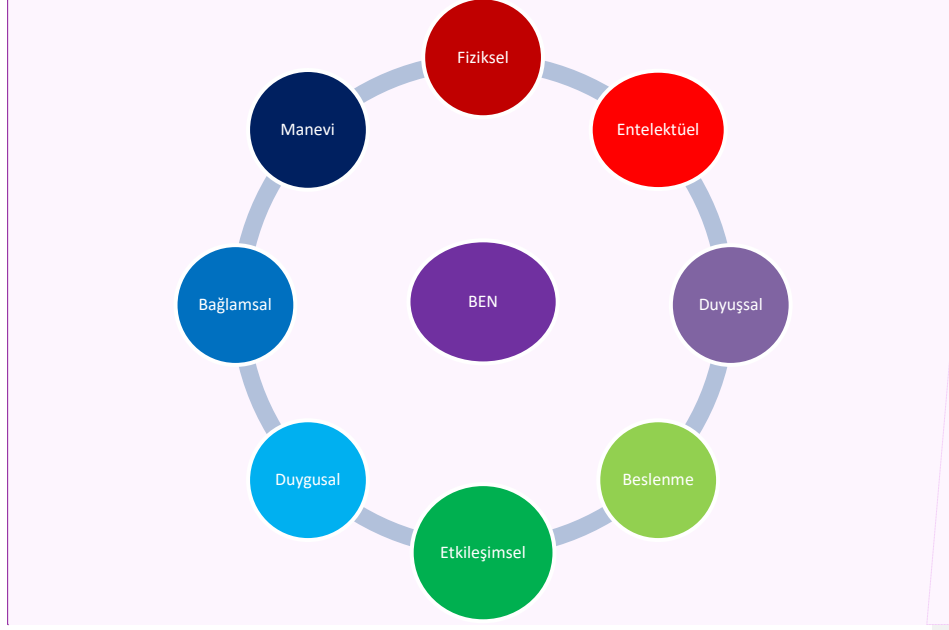
Kendilik değeri yüksek bireyler görüldüğü üzere bir döngü halinde hem kendilerine hem de ailesine karşı değerini arttırmakta ve sağlıklı bir aile ortamı da kurabilmektedir. Virginia Satir'in önerileri genel bir kural olarak kabul edilir, ancak her insanın kendilik değerini arttırmak için kendine özgü bir yolu vardır. Satir, kendilik değerini insanların isterse öğrenebileceğini ve arttırabileceğini ifade etmektedir (Satir ve ark., 1991).

KİŞİSEL MANDALA

Satir, insanın özüne geniş bir bakış açısıyla bakar ve insan özünde 8 boyut oluşunu söylemektedir. Bunu Kişisel Mandala tekniğiyle açıklar. Kişisel mandala (self mandala), bir kişinin kendi kişisel özelliklerini, düşüncelerini, duygularını ve değerlerini gösteren bir çizimdir. Mandalalar genellikle renkli yuvarlak bir şekil üzerine yapılmaktadır. Mandalalar, zihinsel ve duygusal denge sağlamaya ve bir kişinin kendi benlik algısını keşfetmesine yardımcı olmaktadır. Bir kişinin iç dünyası hakkında daha fazla bilgi edinmeyi ve duygu durumunu anlamayı kolaylaştırabilir. Satir'e göre kişisel mandalanın her bir boyutun birbiriyle bağlantısı bulunmaktadır. Bu nedenle bir boyut incelenirken diğer boyutlar ile ilişkisi göz önüne alınmalıdır ayrıca bu boyutların bir sıralaması olmadan incelenmektedir. Bu boyutların hepsi insanı tamamladığı ve etkilediği için bir bütün olarak değerlendirilmelidir (Satir, 1988).

Açıklamalı [Mh11]: Bu tabloya atıf olmalı nedir bu tablo 1:..... gibi başlığı olmalı kaynakça belirtmeli.

Açıklamalı [Mh12]: Tablo 2:.....gibi bir açıklama

Şekil 3. Self Mandala Boyutları (Pidcocke, 2010; Cihan ve Karakaya 2017).

- **Fiziksel:** Bu boyut, mandalada insanın fiziksel bedenini temsil eder. Bedenin ihtiyaçlarını karşılıyor musunuz?
- **Entelektüel:** Bu boyut, insanın düşüncelerini temsil eder. Hangi düşüncelerini anlamaya çalışıyorsunuz?
- **Duygusal:** Bu boyut, insanın duygularını temsil eder. - Duygularınızı tanımak ya da kabul etmek konusunda ne yaptınız?
- **Duyuşsal:** Bu boyut, insanın zihinsel faaliyetlerini (örneğin, öğrenme, anlama ve problem çözme) temsil eder. - Kendinizi görmek, duymak, dokunmak ve koklamak konusunda ne kadar özgür hissediyorsunuz?
- **Etkileşimsel:** Bu boyut, İnsanlarla iletişimi temsil eder. - İlişkilerinizin kalitesini nasıl değerlendiriyorsunuz?
- **Beslenme:** Bu boyut, insanın kendini beslenmesini temsil eder. – Vücudunuza yeterince besin alıyor musunuz?
- **Bağlamsal:** Bu boyut, insanın kendi çevresini algılamasını temsil eder. - Etraftaki nesnelere, renkleri, sıcaklığını, ışık rengini, havanın durumunu, yaşadığınız ortamı algılamanızı sağlar.
- **Manevi:** Bu boyut, insanın kendi inanç sistemini ve ruhsal bağlantılarını temsil eder. - Hayatınızda ruhunuza zaman ayırıyor musunuz? (Pidcocke, 2010; Cihan ve Karakaya 2017).

Kişisel mandalanın her bir boyutu tek başına işlev görmez. Boyutların hepsi bir bütün olarak incelenip değerlendirilmesi gerekmektedir. İnsanın kendisini bir bütün olarak görmesini sağlayarak kendilik değerini arttırmaktadır (Murdock, 2017).

KENDİLİK DEĞERİNİ MÜDAHALE AŞAMALARINDA NASIL KULLANILIR?

Virginia Satir terapi sırasında, aile üyelerinin düşünce ve duygularına ilişkin farkındalık kazandırarak kendilik değerlerini arttırmaya çalışmaktadır. Satir'in yaklaşımında müdahaleler üç aşama ele alınmaktadır:

- İlişki Kurma:** Satir, bu aşamada aile üyelerinin elini sıkarak ve kendilerine verdiği değeri (yani kendilik değerini) yükseltmeye çalışarak kişinin kendisine odaklanmasını sağlamaktadır. Satir, danışanlarına kendilik değerini bir "Tencere Metaforu" ile açıklamıştır. İnsanlar kendilik değeri tenceresi dolu olduğunda daha iyi ve canlı hissetmektedir. Kendilik değeri tenceresi boş olduğunda insanlar kendilerini mutsuz ve kötü hissetmektedir. Böylelikle aile üyeleri hem kendilerini ilk aşamada daha rahat ve kolay bir şekilde ifade etmelerini sağlamıştır hem de güven ve umudun sağlanması ilk oturumun 45 ile 60 dakikalık seansında gerçekleşmektedir. Ayrıca aile üyelerine terapiden beklentileri sorularak ve yargılayıcı olmadan dinleyerek teşvik edilmektedir (Glading, 2011).
- Kaos Aşaması:** Kendilik değeri düşük olan aile üyelerinin iletişimi kapalı ve yargılayıcıdır. Bu nedenle aile üyeleri kendilerini ifade etmekte zorlanmaktadır. Aile üyeleri arasında kaos ve kargaşa hakimdir. Aile üyeleri verilen görevlerle uğraşır, risk alır, incinmelerini ve acılarını paylaşırlar. Aile üyeleri kendilerini açıp birbirlerini tanımaya başladığı zaman sorular aracılığıyla dengesizlik oluşturulmaktadır. Bu yüzden kaos aşaması tahmin edilememektedir. Seansların doğal akışına göre ilerlemektedir (Glading, 2011).
- Entegrasyon:** Bu aşamada kaos aşamasında ortaya çıkan problemlerin bir sonuca bağlanmaya çalışılmaktadır. Aile üyeleri kaos aşamasında genellikle duygusaldır. Ancak Satir, aile üyelerinin kendilerini ve sorunları daha kapsamlı bir şekilde anlamalarına yardımcı olmak için geçmiş yerine şimdiki bilişsel ve duyguları tamamen ifade etmektedir (Özabacı ve Erkan, 2019). Satir, bir adamın babasını kaybetmesiyle derinden etkilenmiş ve yasını tutarken, ona şunları söylemektedir: "Şu an yaşadığın acıyla birlikte, babanın sen dahil tüm insanları ona yaklaşımdan nasıl alıkoyduğunu daha iyi anlıyorsun." Satir, bu sözlerle adamın babasıyla olan ilişkisindeki mesafenin, babasının duygusal bağ kurmayı engelleyici etkisini vurgulamaktadır (Satir, 1988).

Bu süreç, aile üyeleri iç gözü kazandıklarında yani kendilik değerleri arttığında ve ele alınan problemler bir sonuca bağlandığında sonlandırılmaktadır. Aile üyeleri bu süreçte dürüstçe kendilerini açmaları çok önemlidir. Fikir ayrılıklarının özgürce ifade edilebilmesi ve tartışılabilmesi, aile içinde olumlu bir gelişmedir. Bu durum, aile üyelerinin birbirine olan saygısını artırır, kendilik değerlerinin korunmasını ve artmasını sağlamaktadır. Ayrıca, iletişim becerilerini geliştirerek, birbirlerini daha iyi anlama ve anlaşmazlıkları yapıcı bir şekilde çözme yeteneklerini arttırmaktadır (Glading, 2011).

Açıklamalı [Mh14]: Odaklanmasını sağlamaktadır.

Açıklamalı [Mh15]: Yazım diline dikkat.

Açıklamalı [Mh16]: kendilerini

Açıklamalı [Mh17]: İfadeyi düzelt

Bu araştırmanın önemi ise Virginia Satir'in kendilik değeri kavramının görüldüğü üzere aile üyelerini bu kadar fazla etkilemesinden ve problemlerini çözmelerine yardımcı olmasından gelmektedir.

Amaç

Bu çalışmanın temel amacı, Virginia Satir'in kendilik değeri (self-worth) kavramını öncelikle Virginia Satir'in bakış açısından tanımlamaya, nasıl uyguladığına, kendilik değeri kavramı ile karıştırılan diğer kavramların ayırımına ardından kendilik değeri ile yapılan çalışmaları yöntem, örneklem, uygulandığı alan ve yayın türü alt boyutları açısından değerlendirmektir.

YÖNTEM

Bu çalışmada ilgili literatürün gözden geçirilmesi için DergiPark, EBSCO, ERIC, Google Akademik ve YÖK-TEZ veri tabanları incelenmiştir. Benlik, öz, benlik saygısı, öz saygı, değer, kendilik değeri ve benlik değeri anahtar kelimelerinin kombinasyonları kullanılarak EBSCO, Google Akademik ve YÖK-TEZ aracılığıyla kapsamlı bir inceleme yapılmıştır. Bu çalışmanın amacı doğrultusunda 1980-2023 yılları arasında kendilik değeri ile yayınlanan tüm veriler bu çalışmaya dahil edilmiştir.

BULGULAR

Literatür tarama kriterleri sonucunda ulaşılan araştırmaların detayları Tablo 1. de sunulmuştur. Tabloda sunulan çalışmalar yöntem, örneklem, uygulandığı alan ve yayın türü alt boyutları olarak düzenlenmiştir. Tabloda yer alan her grupta araştırmalar tarih sırasına göre sıralanmıştır.

Table 1. Tarama Kriterleri Sonucunda Ulaşılan Araştırmalar
Satir'in Kendilik Değeri Kavramına Yönelik Yapılan Çalışmaların İncelenmesi

Uluslararası ve Ulusal Çalışmalar						
No	Yazar(lar)/Tarih	Metot	Örneklem	Alan	Kullanılan Ölçekler	Yayın Türü
1	Der Pan (2000)	Deneysel	Lisans Öğrencileri	Aile Danışmanlığı	Aile İlişkileri Ölçeği ve Aile-Benlik Ölçeği	Makale
2	Lee (2002)	Nicel (Ölçek Geliştirme)	Orta Yaşlı Kadınlar	Aile Danışmanlığı	Uyum ölçeği	Makale
3	Şentürk (2006)	Deneysel (Anket, Mülakat ve Grup Çalışması)	Öğrenciler	Aile Danışmanlığı	Yok	Makale
4	Wong ve Ng (2008)	Deneysel	Terapistler	Aile Danışmanlığı	Uyum Ölçeği	Makale
5	Karataş ve Kılıçarslan (2013)	Deneysel (Grup Çalışması)	Evli Çiftler	Aile Danışmanlığı	Yok	Makale
6	Leung ve ark. (2019)	Nicel (Ölçek Geliştirme)	Genç Yetişkinler	Aile Danışmanlığı	Kendilik Dönüşüm Ölçeği	Makale
7	Çelikbaş (2021)	Deneysel (Grup Çalışması)	Özel Gereksinimli Çocuğa Sahip Aileler	Aile Danışmanlığı	Aile Değerlendirme Ölçeği	Tez
8	Akman ve ark. (2022)	Nicel (Ölçek Geliştirme)	18 Yaş Üstü Bireyler	Aile Danışmanlığı	Öz Dönüşüm Ölçeği (Uyarlama)	Makale

SONUÇ

Virginia Satir kendilik değeri kavramını kendine göre açıklamıştır ayrıca bu kavramın nasıl isimlendirileceğini kullanan insanların inisiyatifine bırakmıştır. Bu nedenle benlik saygısını aynı anlamda kullanmaktadır (Satir, 1988). Virginia Satir'in kendilik değeri (self-worth) kavramı ve benlik saygısına (self-esteem) yönelik çalışmaları incelediğimizde hem yurtdışında hem ülkemiz sınırlı çalışmalar yürütülmüştür. Bu çalışmalar genellikle aile danışmanlığı kapsamında yapılmıştır.

Satir modeli üzerine çok az deneysel çalışma vardır. Satir'in terapötik yaklaşımlarını uygulayan, 2000 ile 2008 yılları arasında yürütülen iki yayınlanmamış yüksek lisans tezi ve iki deneysel çalışmayı içeren sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır (Wretman 2016). Bu çalışmalardan elde edilen sonuçlar, Satir modelinin aile danışmanlığına getirdiği yararlı sonuçları tutarlı bir şekilde desteklemektedir. Örneğin, Der Pan (2000) 56 Tayvanlı üniversite öğrencilerine (ortalama yaş = 22) Satir modeline dayalı müdahalenin aile ilişkileri üzerindeki etkisini incelemek için yarı deneysel bir model kullanarak çalışmasını yürütmüştür. Der Pan, Aile İlişkileri Ölçeği ve Aile-Benlik Ölçeği ile katılımcıların aile üyeleriyle olan ilişkilerini ölçerek kontrol grubuna kıyasla deney gruplarında önemli ölçüde kendilik değerlerinin iyileştiğini tespit etmiştir. Başka bir çalışmada, Wong ve Ng (2008) 11 Singapurlu-Çinli terapist (yaşları 25-59) Uyum Ölçeği'ni (Lee 2002) kullanarak içsel, kişiler arası ve kişiler arası uyum türlerini ölçerek aralarında önemli ilişkiler olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca uyum, benlik saygısı ve genel yaşam memnuniyeti arasında önemli ilişkiler bulunmaktadır.

Satir modelinin getirdiği değişikliklerle ilgili bireysel nitelikleri özel olarak ölçen yalnızca iki yayınlanmış ölçek vardır. Birincisi Lee (2002), Satir modeline dayalı olarak çoğunluğu kadın ve Kafkas olan 86 orta yaşlı birey üzerinde "Uyum Ölçeği" geliştirmiştir. Uyum Ölçeği, kesinlikle katılmıyorumdan (puan 1) kesinlikle katılıyorum (7 puan) uzanan 7'li likert ölçeği kullanan 38 maddeden oluşur. 38 madde İntrapsişik-Kişilerarası, Manevi, Yaratıcı ve Toplumsal olmak üzere boyutta ele alınmıştır. Bu ölçek hem deneyim değerlendirilmesi için hem de Satir terapötik modeli kullanılarak aile terapisindeki tedavi sonuçlarının değerlendirilmesi için uygun olduğu sonucuna varılmaktadır. Ayrıca kişiler arası uyum ve benlik saygısı arasındaki ilişkileri bulmaya yardımcı olmuştur. İkincisi Leung, Lau ve Chung (2019), Satir modeline dayalı olarak "Algılanan Kendilik Dönüşüm Ölçeği" geliştirmiştir. Bu ölçekte kendine bağlılık, kendinden şüphe, insanlara yönelme, paylaşımına açıklık boyutları değerlendirilmektedir. 17 maddeden oluşan bu ölçeği 96 katılımcı ağırlıklı olarak kadındı (%83,3); çoğunlukla 21 ila 50 yaşları arasındaki genç yetişkinlerdi (%90,6). Çoğunluğu (%90,6) lisans ve üstü eğitime sahipti. Evli olma durumuna göre %45,8'i evli, %46,9'u bekar ve %7,3'ü boşanmıştı. Çoğu ya Hıristiyan (%45,8) ya da dinsizdi (%42,7). Geçerliliğini Rosenberg Benlik Saygısı ölçeğiyle değerlendirilmiştir. Bu araştırma sonucunda ölçeğin güvenilir ve geçerli bulunmuştur. Ayrıca terapi seanslarında Satir modeli ile tedavi görece kişilerde benlik dönüşümünü insanlar kendilerinin farkına vararak ve değerlendirerek sağladığı görülmektedir.

Türkiye'de ise Algılanan Öz Dönüşüm Ölçeği'nin (Leung ve ark., 2019) Türkçe'ye uyarlanmasını Akman, Demir ve Batık tarafından 2022 yılında yapılmıştır. Ölçeğin Türkçe formunun geçerli ve güvenilir psikometrik özelliklere

Açıklamalı [Mh18]: Yazım dili?

Açıklamalı [Mh19]: Gözden geçir ifadeler?

sahip olduğu belirlenmiştir. 15 maddeden oluşan Algılanan Öz Dönüşüm Ölçeği altılı likert tipi bir ölçektir. Ölçme aracının çalışma grubunu 18 yaş üstü bireyler oluşturmaktadır. AFA sonucunda, varyansın %56.83'ünü açıklayan dört faktörden oluştuğu belirlenmiştir. Uyarlaması yapılan ölçeğin ölçtüğü özellikler algılanan öz dönüşüm ve kendilik değerleriyle sınırlıdır ve Türkiye'de bu konuda yapılmış olan ilk çalışmadır (Akman ve ark., 2022).

Şentürk (2006), parçalanmış aile çocuklarının eğitiminde başarı/başarısızlık durumu araştırmasında Malatya'da 280 parçalanmış aile ve 280'i tüm aile sahip olan toplam 560 öğrenciye anket uygulamıştır. Anket tekniğiyle gözden kaçanları mülakat ve grup çalışmaları kullanılmıştır. Bu çalışmada benlik saygısına karşılık gelen kendilik değeri kişinin kendisi hakkında olumlu düşüncelerini ifade etmektedir. Anne babası tarafından sevilen çocukların kendilik değeri yüksek bulunmuştur. Parçalanmış ailedeki çocuklar, tüm aileye sahip olan çocukların Bu nedenle Satir'in bize bütün parçaların bir sistemi oluşturduğu ve bu sistemi etkilediğini göstermektedir.

Çelikbaş (2021), yüksek lisans tezinde özel gereksinimli çocuğa sahip 16 aile ile 2019-2020 yılları arasında bir çocuk saat süren toplam 8 oturumluk Aile Danışmanlığı Programı uygulamıştır. Araştırmada 3. ve 6. denencelerin sonuçlarına bakıldığında kendi içsel deneyimlerine daha odaklı bir biçimde sorumluluk aldıklarını, öz değerlerini (kendilik değeri) arttırdığına ve bu artış sonucunda sorumluluklarında bir takım düzenleme ve değişiklik yapma cesareti sergilendiklerini bulunmuştur.

Kendilik değeri, Aile Danışmanlığı araştırmalarda önemli bir konudur ve deneysel olarak değerlendirilmiştir. Örneğin, birçok araştırmacı, kendilik değerinin öz-saygı, öz-değerlendirme, öz-güven ve öz-yeterlik gibi faktörlerle ilişkili olduğunu göstermiştir. Deneysel çalışmalar, kendilik değerinin kişilerin duygusal ve davranışsal sonuçlarını nasıl etkilediğini incelemeye odaklanmaktadır. Geliştirilen ölçekler kendilik değeri kavramını alt boyut olarak almaktadır. Virginia Satir'in aile terapisinde sistemik bir bakış açısı benimsemeye öncü ve kendilik değeri kavramını yaklaşımın temelinde olmasına rağmen, Satir'in kendilik değer kavramının etkililiğini inceleyen çalışmaların sayısı çok sınırlıdır.

ÖNERİLER

Bu alanyazın tarama çalışmasında araştırmalar kendilik değerinin ne olduğu, nasıl kullanıldığı ve hangi açıdan değerlendirildikleri incelenmiştir. Böyle bir çalışma başka kriterler ile de yapılabilir. Çalışmaya derinlik kazandırmak amacıyla kriterler eklenerek, ortaya konulan çalışmalar daha detaylı ve karşılaştırmalı olarak ele alınabilir. Özellikle ulusal ve uluslararası boyutta ortaya konulmuş çok az deneysel çalışmalar olduğundan bu konu ile ilgili deneysel çalışmalar yapılarak uygulama alanında çalışan uzmanlar için bir yol haritası ortaya konulabilir.

Araştırmada DergiPark, EBSCO, ERIC, Google Akademik ve YÖK-TEZ veri tabanlarında yer alan tam metin kaynaklardan yararlanılmıştır. Bunların dışındaki veri tabanlarının ve kaynakların incelenmesi önemli katkılar sunabilir.

Etik Metni

“Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazar(lar)a aittir.”

Yazar(lar)ın Katkı Oranı Beyanı: Bu çalışmada birinci yazarın katkı oranı %50, ikinci yazarın katkı oranı %25, üçüncü yazarın katkı oranı % 25 dir.

KAYNAKÇA

- Akman, T. P., Demir, M., & Batık, M. V. (2022). The validity and reliability study of the Turkish form of the “Perceived Self-Transformation Scale” based on the Satir model. *The Journal of Buca Faculty of Education*, (54), 1081–1094. <https://doi.org/10.53444/deubefd.1116787>
- Çelikbaş, H. M. (2021). *Virginia Satir modeli odaklı aile danışmanlığının özel gereksinimli çocuğa sahip ailelerin aile işlevselliğine etkisinin incelenmesi* [Examining the effect of family consultancy based on Virginia Satir’s Model on family functionality of families with special need children] (Master’s thesis). Maltepe University.
- Cihan, Ü., & Karakaya, H. (2017). Experiential family therapist: Virginia Satir. *Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(10), 70–89.
- Gladding, S. T. (2011). *Family therapy: History, theory, and practice*. Pearson.
- Karataş, Z., & Kılıçaslan, F. (2013). Kadına yönelik şiddetin önlenmesinde aile terapisinin rolü [The role of family therapy in the prevention of violence against women]. *Nişantaşı University Journal of Social Sciences*, 1(1). 109–128.
- Lee, B. K. (2002). Development of a congruence scale based on the Satir model. *Contemporary Family Therapy*, 24, 217–239. <https://doi.org/10.1023/A:1014390009534>
- Leung, P. P-Y., Lau, W. K-W., & Chung, C. L-P. (2019). Development and validation of perceived self-transformation scale for the Satir model. *Contemporary Family Therapy*, 41, 56–67. <https://doi.org/10.1007/s10591-018-9477-7>
- Murdock, N. L. (2017). *Theories of counseling and psychotherapy: A case approach* (4th ed.). Pearson.
- Özabacı, N., & Erkan, Z. (2019). *Aile danışmanlığı kuram ve uygulamalarına genel bir bakış* [An overview of family counseling theories and practices]. Pegem Akademi.
- Pan, D., P. J. (2000). The effectiveness of structured and semistructured Satir model groups on family relationships with college students in Taiwan. *Journal for Specialists in Group Work*, 25, 305–318. <https://doi.org/10.1080/01933920008411469>
- Piddocke, S. (2010). The Self: Reflections on its nature and structure according to the Satir model. *The Satir Journal*, 4(1). 109–154.
- Satir, V. (1983). *Conjoint Family Therapy*. Science and Behavior Books.
- Satir, V. (1988). *The new peoplemaking*. Science & Behavior Books.

- Satir, V., Banmen, J., Gomori, M., & Gerber, J. (1991). *The Satir model: Family therapy and beyond*. Science and Behavior Books.
- Şentürk, Ü. (2012). The success/failure level of the children in the broken-up families (Example of Malatya 2006). *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 7(29), 105–126.
- Wong, S. S., & Ng, V. (2008). A qualitative and quantitative study of psychotherapists' congruence in Singapore. *Psychotherapy Research*, 18, 58–76. <https://doi.org/10.1080/10503300701324654>
- Wretman, C. J. (2016). Saving Satir: Contemporary perspectives on the change process model. *Social Work*, 61(1), 61–68. <https://doi.org/10.1093/sw/swv056>